

Varpo

"Varpo" ir "Lietuvniko" Redakcija

VIEŅYBE LIETUVNIKŪ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 2.

Plymouth, Pa., d. 14 Sausio (January) 1903 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVIII.

ESTABLISHED 1886
The Lithuanian Weekly
"Vienybė Lietuvniku"
Published every Wednesday at Plymouth, Pa.

Executes all kind of Job Printing and translating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed:
J. J. Paukštis & Co.
224 EAST MAIN STREET
PLYMOUTH, PA.

UŽDĖTAS 1886 metu
NEDELINIS LAIKRASČIUS
"Vienybė Lietuvniku"
išsaina kas Sereda Plymouth, Pa.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje \$2.00
i kitas szalis \$2.50

Prenumerata turi buti isz virsaus apmokėta, nes įstatymai draudžia po bausme stundinti neapmokėtą laikraštį.

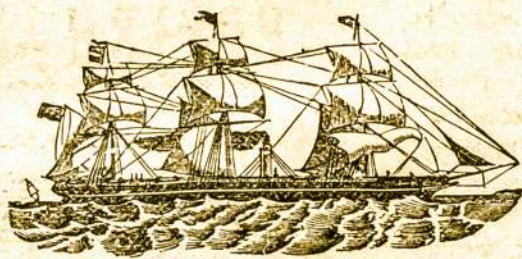
Razant apie permainymą, adresą, butinai reikia atsųsti ir senąjį adresą. Kas malon apsipazinti su szituo laikraščiu, gali gauti, pareikalavęs, du numeriu dovanai.

Reikalaujantiemes knygu katalogą pristuncziami dovanai.

Pajlezkojimai: garstnant vieną sykį 50c.
" " " du sykii 75c.
" " " tris sykii 1.00

Pingai siuncziasi per MONEY ORDER arba registravotose gramotose ant szito antraszo.

J. J. Paukštis & Co.
224 E. Main st.
Plymouth, Pa.

Neikite pas svetimą, bet pa
V. G. Sava.
„Saloon“ 13 S. Penn. Ave.
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kviečiam lietuvius.
Czia gausi pigianelas laivakortes ir įlgiai nusisų pinigų i visas svieto dalis.

Telefonas 309 - 2 S. S.

Gyvastis užtikrinta.

Dr. Albertas Kaufmanas

Europiszkas ir Amėrikoniszkas specialistas, ir draugas mainierių užtikrina iszgydymą kožnos ligos, vyrų privatisz kas ligas, moterių ir vaikų.

Dr. Kaufmanas praktikavojosi daugelį metų szpitolėse ir turi diplomus Maskolijos ir Amerikos ir jis pasakys tavo kalboje kas per priežastis ir kaip iszgydyti. Tukstančiai žmonių tapo iszgydyti ir apsaugoti nuo amerikoniszko peilio.

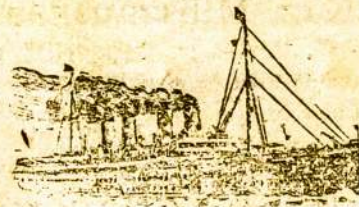
Specialiszka praktika ir vaistai europiszki užlaikė daugelio gyvastį ir suteikė sveikatą. Daugelis žmonių pažysta isz seno krajaus. Susiszneku leukiszka, maskolliszka, vokiszka ir lietuviszka.

Ofisas: 43 S. Washington, str.
Wilkes Barre, Pa.

TELEPHONE } 578 M. Bell
1005 Peoples.

Ofiso valandos nuo 8-10 isz ryto, nuo 2-4 po pietų, nuo 7-9 vakare.

P. V. Obiecunas,
1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Parduoda Laivakorte ant visokių linijų Irsiunczių pinigų i visas dalis svieto Dovernsetis (pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Maskolijos valdzia. Iszmainau vieokius pinigų ont amerikoniezkių ir t. t. Darau apsergėjimus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daktų. Jeigu kurį akeliavusį užlaikytų kartlegarnėje, tegul szaukliael prie mane, o asz jį iszluosiu.

Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o br-tte uzganėdinti.

RECEPTAI.
Kožnoi gerai aptekoje gava re-
tas - t kras g d oles je gū turėsi
gara recepta. Mes i arduo-
d-me receptus gydymū vi-
rokių ligų ir kitokius para-
ezytus geriausią daktarų
sviete. Perazyk aiszkiai ti-
kra varda ligos angliszko
arba lotvniszko kalboje,
reszta rasyk lietavi ž-
kai: klek turi metų ligo-
nis, vyras ar moteris? en-
tuom rasyk at-liszk mu-
mie viens doleri, o apt-
reel recepta. Norėdame
apie ką pasiklansti, at-
siųk m arkę už 2c. dėl
atsakymo.

Adr'suok sziteip:

GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetast
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausie gyduole nuo

Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatizsku
skaudejimu.

uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesę prekę. nei kaip pas kitus
visi pas **G. J. Miliu,**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

Daktarka.
Johanna Želviene.

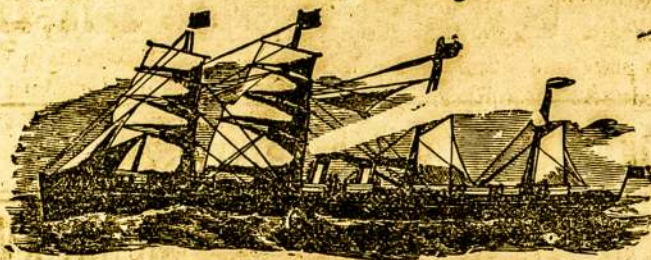
Vientinėlietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
atidarytas { nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.

Priima i savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą prieziurą.

**"Vienybės" redakciją telephonas (PEOPLE'S tele-
phone) 7145.**

Max Kobre
Litewski i Polski **BANK**
40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn. N. Y.

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardadam Szifkortes ant visu greicioziasiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamie pinigis, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszeketi lietuvizkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudkite, kad mes per 52 metus su koznu apsiujome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigis i deposita bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Pirmutine lietuvizka karczema
Czapliko ir Orlinsko,

117, 118 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Uzlatkome geriausia alu, degtina ir cigarus, ir teipgi suteikiame draugiskaz rodz visokiuose reikaluose.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Winkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujusia mada, duoda druta ir gera materija ir uz pige preke. Teiposgienu ant naujperdirba. Visi pas savo Tautiet.

GERIAUSIAS DAKTARAS
Kazimieras Butkevyczia

gydo visokias nuzisenėjusias ir sekretas ligas. DR. KAZIM. BUTKEVICZIA yra specialistas, gydo boby ir vaikų ligas, apziuri ligonius kas diena nuo 2 iki 6 val. po piet; duoda rodz pergromatas ir siunczia gyduolias reikalaujant del savo namu, nuo kosulio, elogos, stitio ir skanemo po ezirdzia. Viltiaus Cudaunas vitas Ostrobromo balsamas su parasu ant pleckutes D. GIACZAS.

Parduoda laivakortes ant geriaziu laivu, siunczia pinigis i visas dalis svieto. Uzsilma varynu visokių provu, suteikia rodz visokiuose atsitikimuose. Laiko Banka, kas nuri padet pinigis gaus 8 procentus ant metu, palankius maziau kaip pueq metu, procento neganna. Kreipkitės arba szankitės tikrai lietuvizkai ant azio adreso:

4556 S. Ashland Ave. CHICAGO, ILL.

Aptieka Magistro Farmacios D GIACZA, tarp 45 ir 46 ulycziu, Town of Lake.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo - 19 coliu ploccio, 24 coliu augszecio, ant puikios popieros, su prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musu uzsi-tarnavusio tautiecio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visa savo gyvenima truse ant naudos savo tautieciu ir tenvynės.

Temykite!

Kas isz amerikieciu nori gauti darbiniskaz laikrasztj „Darbininku Balsu“ ir kitus prigulinczius Liet. Soc.—Dem. Part. rasztus tesikreipia i Vienybės redakcija arba prie draugo V. Miszeikos.

Rankraszezius, paskirtus „Dar. Balsui“, reikia siusti draugui Miszeikai; teip jau kreiptis prie jo turint kokius kitus reikalus i redakcija „Darbininku Balsu“. Antraszas: V. Miszeika, 95 Canalport Ave. Chicago, Ill.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizkas **ERAVCHAS** Su. vienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERJ ir ELIJ.

Nes yra daromas isz grynu javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksmi bet galvos neskauda, nes jame nera jokiu primaiszytu kvarbu ne prozky.

Todelgi perkantieje ir pardavejai (karcziamnikai) visada reikalaukite Lietuvizko

aljus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite savo Vientauzcius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN
BREWING CO.
DANVILLE, PENN., A.

CHICAGO: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th Sts.

Geriause gyduole ant sudrutinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauku trumpam laikia vietoj szpuolusiu atauga nauji plaukai; praszalina visoki nezcista sistema kaip tai: pleiskanas, dedevines, niezas papuckus ir stabdo galvos skaudėjima. Teipgi mes turime geras giduoles nuo Reumatizmo, Pauzku nugidimas nuo veido, nuo Korn-spauduku ant koju, ir geriause gyduole nuo dantu gelimo tik 20c mes gyduoles siuncziam in visas dalis svieto. Rodz ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDA, Chemist. NEW YORK & BROOKLYN.

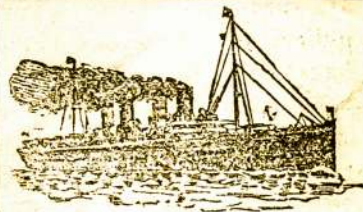
Siuntejei!

sviesto, suro, kiauszinu ir kitu tavuru, bus linksmi iszgirsti apie nauje freight ejima Lackawannos gelezinkelio ant ziu metu, specializkai einantis greitai i New Yorka, Newarka ir tt. kurs sutinka patarnavima del siuntetu ir gautoju.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti ta miestaz Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ejimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergaskaz nedele, ateinantis i rytinius miestus seredos petynczics rytais.

Specializkasz laikas paskirtas, del siuntinejimo ir koznas agentas priduos reikalaujantiems visas informacije.

Telefonas 26-5 So Bosto

F. J. & K. Mockevicz,
145 Dorchester Ave.

SO. BOSTON, MASS

Telephone 2292 Williamsburg.
A. W. Zaliauckas,
Graborius Brooklyno Liet. Parapijos 227 Berry st. Brooklyn, N. Y.

Tarpe Grand ir N. 2 nd str. La doza mtrnelus ant visokių kapiniu; balsamavoja ir aprado lavrus iki jedjimo i graba; parsamdo kartetas vestavims, krikztynoms ir paviazinejimui pigians negu kitar. Lietuviai lez New Yorko, Jersey City, Mahhet ir a, ielinkės atsiazaukite teleponu lietuvizkai, o busit uzgenedinti visame.

Parduodu laivakortes ant visokių liniju ir silna ezlu pinigis i visas dalis svieto. Doviernastli (pavedimns rasztu) atlikimui reikalų su Markolijos valdzia. Izmairn visokius pinigis ant amerikonskuz ir t. t. Darau apsergejimns nucuzniec (Fire Insurance) ant visokių daktu. Jelgu kurj ateliavusj uzlatkytu kestlegsruje, tegul szanklasi prie manes, o aez i izilinosuosiu.

Lietuviai kreipkitės pss savo tautiet, o busit uzgenedinti.

PERŽVALGA.

— Pirm poros metų „Birutės“ draugystė iš Tilžės pirkė dalį Rambynkalnio nuo 11 murgų, kur ketino įtaisyti tam tikrą parką ir tt. Visas tas mielis nenusisekė ir dabar byrutniukai jau parduoda tą vietą bent kam perkant.

— P. J. Aužuolaitis per „Naują Liet. Ceitungą“ užmano, kad neatbutinai reikia suverti Prūsų Lietuvoje „Tėvynės Mylėtojų Dr.“ kuopą, kad gautų pasiskaityti moksliszkų knygų ir dar savo giminėms bei pažįstamiems galėtų duoti. Raszo, kad kiekvienoje parapijoj galėtų būti po kuopą. — Tiesa, tas viskas gal buti ir jau galėjo įsikunyti, bet niekam nedirbant, nė pristojant, nieko neiszeis nė iš szito paragini-mo.

— P. J. Strėkys, pirmsėdis Skyrymo Draugystės Klaipėdos ir Szilokarcziamos pavietų apgarsino nuo draugystės susirinkimo ir vardo priesztaravimą (ne protestą) priesz Sinodo susirodyjimą, lietuviszką kalbą išz bažnyzių paszalin-ti. — Toks priesztaravimas neatnesz naušos, nes jame yra ak-las „pasitikejimas ant savo augzsto ios bažnyzios vyriausybės“, kaipo ir mezgimas sykū szirdingo praszy-mo iki prigulinczios vyriausybės (kara-lias), kad „ta rupinti norėtų, idant jauniejie per dabartinį sziuiles budą (suvokieczia-vimą) nedoriszkai sugadinti taptų, bedieviais pastotų ir socialis-tais taptų“. — Bažnyzia ir val-dzia rupina už tai, kad veikiausiai lietuviai, o ir kitos tautos, susivokiecziuotų. Tai-gi mez-gimas praszy-mo ir pasitikejimas jokų vaisių neatnesz, kol nebus vieszo reikalavimo.

— Vilniuje, Auszros Vartų gatvė, ties koplyczia, taps išz-grišta puszinėmis kulbėmis per 200 žingsnių, kad nebutų to-

kie tarszkėjimo, kaip dabar, važiuojant per akmenų grindimą.

— Kun. Pranaitis, klebonas vidurinės Azijos, rengia statyti didelę bažnyzią Tazskente, kur yra daugiau, kaip 1000 katalikų. Dabar szventimą at-laiko koplyczioje, kurią perdirbo išz samdyto namo.

— Londone susitvėrė „Lietuvių Darbininkų Draugystė“ su mieriu įsteigti knygyną ir skaitinyzią visokio turinio rasztų, kad galėtų pasiskaityti kas kam patiktų, nevaržant nuomonų. Knygos ir rasztai bus gaunami dykai, ir dėlto draugystė szaukiasi į szleis-tuves, kad jai padovanotų kny-gas ir laikraszczius.

— „Lietuva“ pranesza, kad „Susiv. Lietuv. Laisvamanų“ neužilgo išzleis knygelę „Už-muzimas Aleksandro II“. — Kasoje turi \$101,96; išz-mokė-ta \$27,79.

— Elizabeth'o kun. Žindzius niekad turbūt nė cento neau-kaვეssuzsulpimui kankintinių, skelbia sakykloje, jog „aukos sudėtos paszelpai kankintinių lieka laikraszczių redakcijose“. Ar kas įtikės tokiam skelbi-mui? Jug kvitavojama kiekvienas centas ir kur dedami tie pinigai. Tiek tik beda, kad kun. Ž. et fratres to nemato, szejp drovetusi ir žodį isztarti. Mat kun. Ž. pagailo tų pinigų, kad jie tenka nė kunigams. — „Žvaigždė“ szitą vėl paskaitys už plėszimą szvento tikėjimo išz szirdzių.

„Vienybės“ skaitytojams.

— Visi „Vienybės“ skaity-tojai yra užkviecziami atnau-jinti prenumeratą ir sykū pri-siųsti užvilktą skolą, idant per-sazydami skaitytojus į naujas adresų knygas, sykū ir juos įraszytumėt, kad gautų visi s-nerumerius ir neturėtų pertrau-kos skaityme.

Isz Lietuvos.

Sziauliai, Kauno gub.

29 Lapkriczio 1902 Vilniaus Sudo Butas Sziauliuose per-kratė bylą 28 ukininkų, tame skaitliuje 8 moterių, kaltinamų už pakėlimą sumiszimo priesz žydus Szilelėje, Raseinių pavie-to. Szilelėje prieszai bažny-zią stovėjo žydo Mauzsius Grolio senas namas, kuriam sugriuvus žydas norėjo statyti naują. Parapijonai gi ir kle-bonas norėjo tą vietą įgyti dėl bažnyzios ir siulė žydui kitą vietą ir pinigų priedo, bet žy-das nesutiko. Tada klebonas prasžė valdzios, kad uždraustų daleido žydui statyti namus per-arti bažnyzios. Vienog valdzia žydui statyti namus ir jis emė si už darbo. Tuom tarpu per-žolinė žmonės išzėję išz bažny-zios nuėjo pas žydo namus, išzdraskė rentinį ir ant tos vie-tos pastatė kryžių. Isz to pa-kilo byla ir ant pirmos vietos buvo skundžiami Poszka ir dudoriaus Goreckio sunus, kai-po vadai. Liudininkų sude buvo į 100 žmonių. Apskus tuosius gynė advokatas Vrub-levskis išz Vilniaus ir Z. Ri-mavyczius ir Petrapilės. Jie darodinėjo, jog žmonės sugrio-vė namą, ne išz neapkentimo kito tikejimo ar tautystės, bet dėl neteisingo supratimo savo tiesų, kurias laužė pagal jų nuomonę žydas. Pagal isztar-mę 8 ypatos, tame skaitliuje dvi moters, tapo nuspreštos ant atėmimo ypatiszkų tiesų ir 8 mėnesių kalėjimo, o viens vaikas ant trijų mėnesių ka-lėjimo. Kitus visus sudas išz-teisino, tarp tų ir Poszką su Goreckucziu.

Sintautai, Naumiesczio pav., Suv. gub.

Spalnio ir lapkriczio mėne siuose musų bažnytkiemyje buvo daugelis vestuvių. Mat niko vyrų vestuga vesti. Apart kitų gerų pusių, czion parodysiu sintautiecių negerą

pusę, „jonvaikystę“. Yra to-kių nenaudėlių vyrnkų, kurie neturi kur sunaudoti savo pa-jiegy, savo maudramo. Arti-nantės bent kokioms vestu-vėms, tai tie jonvaikiai ir ta-riasi: „Jau kad duosim, tai duosim“. Po vestuvių vienų galvos suskaldytos kitų ran-kos, kojos isznarinėtos ir ant to nesibaigia, bet kerszyja, kad galėtų atsilyginti kumsczia, kuolu ar peiliu. Sudas turi darbo tik su vienais pesztukais.

Spalnio mėn. buvo vienos vestuvės. Szeimyninkas bu-vo parsikvietęs muzikantus net išz užnemunės. Jām nė motais, kad Sintautuose yra Motkis. Szitas nusamdė jon-vaikius su degtine, kad supil-tų jo konkurentus. Tie atėję į vestuvės, kaip žverukai pra-dėjo kabinėtis. Pirmiausiai išzpiovė staltiesėje skylę; visi žiuri ir bijosi jų. Paskui pri-sikabino prie muzikanų ir taip subėdavojo, kad vos gy-vastis bėliko. Muzikantai pesztukus apskundė.

Už tokį daleidimą pesztu-kams užpulti ant žmonių yra kalti patys ukininkai ir val-dzia. Tokiems reiktų įkirsti kokią 50 pasiguldzius ant ožio ir į kozą pasodinti ant kokio mėnesio narandymui to kar-sztojo kraujo. Jeigu tai ne-gelbėtų, atkartoti ir padaugin-ti. Dabar poros nieksų bi-josi visi ir daleidžia tokias biaurybes daryti.

Sintautuose yra dvi krautu-vės, lietuvių užlaikomos. Isz-kabos ties krautuvėms gudisz-kos ir pamaczius jas, rodosi, kad tai kokių burliokų krau-tuvės. Krautuvių savininkai turbūt nė nežino, kad tokios iszkabos gal buti ir lietuvisz-koje kalboje. *Lauruks.*

Skraudžiai, Mariampolės pav.

Praėjusiuose metuose musų szalyje javai uždėrėjo pusėti-nai, tiktai bulvės buvo men-kos. Ruduo buvo labai lytin-

MAS Su-
ziaurinė-
geriau-
U.
nų javų
it ir ge-
i bet gal-
ime nėra
arbu né

je ir par-
kai) visa-
etuyiszko
szelpsite

A.

kitų tavo-
pie nauję
releziņke-
kai einan-
evarką ir
ą dėl si-m-

Owego,
se, Utica
ewark ir

22. May
ketvergas
į rytinius
rytais.
kirtas, dėl
gentas pri-
isas infor-

20-5 So Bosto
revicz,
ve.

STON, MAFS
q linijų ir lin-
Doviernašt
alų en Maako-
os plingus ant
sergėjimas noc-
q dalkių. Jeigu
gszruelė, tegal
nosuorin.
stietl, o buist

gas ir dėlto priežasties prastai dygo ir įžėlė žieminei rugiai. Pagal tai gali būti rugių menkai ateinančioje vasaroje.

Žmonės abelnai didei apgailistauja mirusi vyskupą A. Baranauską ir rodosi, kad iszkriks kaip avys netekę piemens.

Vyrams iszkeliavus į Ameriką ir kitur, mergos neturkur pasidėti, nėra kam jas vesti. O likti neapsivedus, tai Dieve mylėk! Dėlto iszteką už burliokų-kareivių, kurių mūsų szalis kupina. Tokios tekėdamos už burliokų tur pamesti ir savo tikėjimą, savo kalbą ir perinti burliokuczius. Dėlto vyrucziai, amerikieciai, gelbėkite savo seseris apsiveddami, nestumkite jų ant tokio nelaimingo kelio.

Mūsų klebonas Bliudzius įsimanė naują būdą, kuriuomi klausytojus priverčia klausyti pamokslu. Uzakrina bažnyczios duris ir turi klausyti, kad ir nenorėdams. Pagal tokį būdą, vertą uzpatentavimo, bažnyczioje reik įtaisyti tuopyklas, idant žmonės dėl kuniszkų reikalų neipultų į ligą ir nepadarytų neszvankų kvapą bažnyczioje, kaip tai sykį atsitiko praėjusioj gavenioj.

Artojas.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Amerikos kapitalistai ir politikieriai besiuyldami pilpiniecziams savo laisvę, visą szalį teip nualino, kad visa ukė davė vos 25% naudos, tai gi nupuolė ant 75%, kad gyventojai badu mirszta. Kada iszbado, dėl amerikonų supustyjimo visokios naudos, atsirado kolera ir 100,000 gyventojų į kapus nuvarė, tada amerikonai parodė mielaszirdystę ir pradėjo baduoliams dalinti maistą. Daugelis kaimų likosi be gyventojų, nes amerikonai juos iszdegino, kad neturėtų prieglaudos pasikėlėliai. Gy-

ventojai tada telkėsi į didesnius kaimus arba traukėsi toliaus, isz ko atsirado stoka maisto ir kolera. Teip nuvargus gyventojams nebuvo galima prižiūrėti nė gyvulių, kurių likosi vos deszimta dalis, ir nėra su kuomi apdirbti laukų. Pirklystė su visu nupuolė, teip, kad atvežimas tavorų isz kitur, už iszvežimą, buvo didesnis ant \$14,000,000. — Teip pranesza gubernatorius Taft. — Pasikėlėliai kalnuose vis dar laikosi ir užpuola ant amerikonų, kur tikisi juos apgailėti. Labiausiai priesz amerikonus kovoja ladronų veislė, ir amerikonai skaito ją už gana pavojingą.

Pietinė Amerika.

Nesutikimai tarp maisztininkų ir valdzios Venezueloje nesumazėjo nė ant kiek. Viena pusė vieną sykį, kita kita, laimi ir tikisi ateiteje jau tikrai pergalėti. Anglija, Italija ir Vokietija neįleidžia jokių laivų į Venezuelos prieplaukas reikalaudamos savo pinigų. Prezidentas Castro atsisakė nuo mokėjimo ir į užstovą paveda muitinyczius po prieziurą Suv. Valstijų. Prez. Roosevelt užmanė susitaikymui Haagos tarptautiszką sudą, bet isz to nieko neiszėjo. Dabar Venezuelos valdzia suteikė visą galę Suv. Valstijų pasiuntiniui Bowen, kuris jau iszkeliavo isz Caracas į Washingtoną ir czionai bus daromos tarybos. Isz to galima spręsti, kad Suv. Valst. turi ypatingą sutarimą su Venezuela ir toji budama po S. V. globa nesiškubina pildyti Europos valdžių reikalavimų.

Airija.

Airijoje yra kariszkas apgulimas isz szalies Anglijos. Policija persekioja kiekvieną airį, sugrįžusį isz Suv. Valstijų ir pranesza virszininkams apie tokio kiekvieną žingsnį ar zo-

dij. Parlamente tampa airių pasiantiniai į kalėjimus meta mi už parodymą žiaurumų angliszkos valdzios ir lordų. — Neziurint vienog į tokį persekiojimą, susitvėrė tam tikra organizacija ir laiko slaptus susirinkimus, rodavojasi, kaip nusikratyti anglų jungą.

Vokietija.

Finansų minietėris neisztenka pinigų vieszpatystėi reikalams, kurių yra be skaitliaus. Praėjusiuose metuose pasidarė neiszteklūs ant 60,000,000 markių. Einančiuose metuos nuspręsta iszmokėti arti pusztreczio milijardo markių, kur nedateklūs sieks į 120,000,000 markių, 100,000,000 mr. įiesz-ko kur pasiskolint, o palukį ir trukstanczią sumą uždės ant gyventojų, pakeliant muitus ir mokeszczius.

Maskolija.

Pagal tarptautiszkas tiesas niekam nevalia laikyti kariszkos laivynės ant Juodųjų marių, kaip ir plaukti kariszkams laivams per Dardanelius. Maskolija vienog ant tų tiesų neboja ir kada tik nėra didelės kitų szalių sargybos, siunczia savo kariszkus laivus į Juodjures, dėl visoko po prekystės veluku. Dardanelių sargyba pavesta yra Turkijai, kuri Maskolijai nedaro jokių skerspainių. Anglija ir Italija pakėlė protestą priesz Turkiją, jei ji perleidžia Maskolijos, tai turės perleisti ir jų kariszkus laivus. Vokietija ir Prancuzija nieko nesako.

Ispanija.

Tulas Feito paleido szuvį ant Ispanijos karaliuko, grįžtant tam isz bažnyczios, bet nepataikė. Feito teisinosi nenorėjęs užmuszti karaliuko, o tik kunigaiksztį Sotomayor, kuris yra priezasczia jo tokio darbu.

Dalis darbu.

Scranton, Pa. Aludarių darbininkų reikalavimus darbdaviai atmetė, algų nepakėlė. Unijonistai nutarė dar sykį savo reikalavimus paduoti darbdaviams o paskui gal apszauks straišką.

Schenectady, N. Y. Tepliorių straiškas firmos Shafer & Barry tęsėsi tolyn. Straiškieriai neisė prie darbu tolei, iki neiszpildys jų reikalavimų; o darbdaviai vėl sako, kaip iszalks, tai ateis praszytis, kad tik priimtumėm prie darbu. — Dailydės praneszė savo kontraktieriams, kad nuo 1 geguzio reikalau 30 ct. už valandą, vietoje 25ct.

Chicago, Ill. 2,400 pieno iszsvaziotojų pareikalavo permainymo darbu laiko. Iki sziol jie kėlė ant 3 val. ryte ir pristatydavo pusrycziams pieną. Dabar jie reikalauja, kad pradėtų darbu nuo 7 valandos.

New Haven, Conn. Visų geležies liejinyczių formų taiszytojai pareikalavo pakėlimo algų ant 10%.

Newark, N. J. Visi dailydės praneszė savo darbdaviams, kad nuo 1 geguzio reikalau 40 ct. už valandą ir nustojimo dirbti subatomis nuo pietų be nutraukimo algos.

Scranton, Pa. Savininkai Sauquoit Silk Mill pakėlė dėl savo 1800 darbininkų algas ant 10%.

Glen Falls, N. Y. Firmos Weill Haskell Co. marszkinių prosintojai straišką iszlaimėjo ir gaus po 42 ct. už tuziną suprosavotų marszkinių.

Pittsburg, Pa. Ant metinio susirinkimo visų unijų, dirbančių geležies dirbtuvėse ir prie geležinių visokių kitų darbu, tapo nutarta reikalauti 8 val. dienos darbu, ypatingai darbu vietėse valdzios užlaikomose. Net į kongresą dėlto nutarė atiszaukti.

Maynard, Mass. Verpėjai American Woolen Co. sustraiškavo reikalaudami pakėlimo

algų.

St. Paul, Minn. Keturių geležinkelių linijų visi darbininkai pareikalavo pakėlimo algos ant 20%. Jei kompanijos nesitaikys, tai galės pakilti didelis streikas.

Brooklyn, N. Y. Graborių važnyezios straiķa išzlaimėjo ir nuo dabar gaus \$14,00 per sanvaitę. Bet lygiai straiķavusiejie vežimų valytojai ir kiti darbininkai nieko negavo ir ketina dėlto atsitraukti iš unijos. — Boley stiklo liejinyčia sudegė ir 800 darbininkų neteko darbo.

Wilkes-Barre, Pa. Kalnakasiai kasyklų Harleigh sustraiķavo reikalaudami pakėlimo algų nuo \$1,75 ant \$2,50 o pūgelbininkams nuo \$1,50 ant \$1,90.

Bevier, Mo. Czion susiorganizavo visi kalnakasiai ir prisidėjo prie abelno kalnakasių Susivienijimo Amerikoje. Kompanijos pripažino uniją.

Akron, Ohio. Firma Goodrich & Co. pakėlė dėl savo 2,400 darbininkų algas ant 10%, nes tiejie negalėjo iszmisti pabrangus maistui ir kitoms reikmenims.

Tampa, Fla. Czion sustraiķavo visi ugnagesiai. Miescionys patys sėdi ugnagesių stacijose, kad atsiradus kur ugniai bent iš dalies galėtų gesinti.

Waterbury, Conn. Strytkarių kompanija atstatė nuo darbo 3 darbininkus už kokį ten neiszpildymą įstatymų. Unija pareikalavo, kad juos priimtų atgal, ant ko kompanija nesutiko ir dėlto sustraiķavo 140 motormonų ir konduktorių. Į visas szakas einanti strytkariai sustojo.

— Vakarinių 4 didžiųjų geležinkelių kompanijos pakėlė po 5 ct. ant 100 svarų už pervežimą tavorų. Per metus jos užpelnys per \$100,000,000. Jos teisinasi, kad darbininkai reikalavus pakėlimo algų, tai dėlto tur pakelti prekę už perve-

žimą tavorų. Pakėlimas algų gali iszneszti į 15,000,000, o pakėlimas prekių 100 milijonų; teip, kad kompanijos turės gryno pelno į 85 mil. dolerių.

— Pensylvanijos gubernatorius Stone padavė legislaturai užmanymą iszleisti tam tikrą įstatymą, kuris priverstų abi nesutinkancias puses, darbininkus ir darbdavius taikintis taikos sudo nusprendimu, kad daugiau nereiktų straiķuoti, neužpuldinėti žmonėms vieniams ant kitų, nenaikinti savasties. Toliaus vėl iszleisti tam tikrą įstatymą, kuris apsaugotų perjaunus vaikus nuo darbo, ypatingai kasyklose. — Toks pat užmanymas paduotas ir New York'o legislaturai. — Ar ką gelbės įstatymai stokuojant duonos, nežinia. Valdžių rupesziu turėtų būti pirmiausiai panaikinimas monopolijų, kurie viską sugrobo į savo naugus pakėlė prekes, o numazino algas arba buvusias paliko. Jeigu darbininkai negalėdami pragyventi reikalavus pakėlimo algų, o kompanijos to nedarys, tai streikas bus neiszvengtinu, ir kokia bus nauda isz taikos sudo nusprendimo, jeigu 5 ar 10 ct. pakels algą, o ant 50 arba \$1,00 pabrangs maistas, kuras ir drapanas, kaip tai atsitiko po didžiojo kalnakasių straiķo, kur dar iki sziolei straiķieriams nieko nepakelta, o kompanijos pakėlė anglių prekes iki \$1,00 ant tonos.

Isz Amerikos.

Universiteto geradėjas.

Zinoma yra, jog prieš keletą metų Rokefeller, savininkas kerosino trusto, paskyrė kelis milijonus ant Chicagos universiteto. Tokiu budu valdžia universiteto, dagi ir mokslas, papuolė po Rokefellerio prieziura. Akyvą patėmyjimą ant tokios labdarystės iszreiszkia profesorius, Williams

Collegijos, J. Bascom. „Lupos kiekvieno profesoriaus — sako jisai — užrakytos. Rytuose skaito už butinai reikaliningą kiekvienam universitetui mokint politiszkos ekonomijos ir sociologijos. O kaip elgiasi profesoriai Chicagos universiteto? Jie priėmė nuo szito žmogaus pinigus ir isz dėkingumo ir mandagumo jie negal pasakot pastojusiems į jų mokyklą vaikinas ir merginoms, kokiu budu jų geradėjas įgijo milijonus.“

Asz neužpuolu ant Rokefellerio ypatos. Asz jo suvis nepažįstu, bet asz žinau jo vardą biznio dalykuose ir žinau, jogiai jis prisidėjo daugiau negu koks kitas žmogus prie įvedimo monopolijos pirklystėje. Kokia istorija kompanijos, kurią jis valdo? Ar ji teisingai elgėsi su savo silpnaisiais prieszais, ar elgėsi bent mandagiai? Jus žinot, kad ne. Jis szlavė savo sandraugus isz pirklystės. Jis juos prapulė su lengva szirdžia. Ką mes mislinam apie pinigus įgytus tokiu keliu? Dabar jis tais pinigais nori užkimszti burnas profesoriams ir priversti juos tyleti. Priesz szeszeris metus jis pavarė profesorių sociologijos Bemis už jo kritiką trusų ir tų įnagių, kuriuos jie vartoja“.

Szits faktas tik patvirtina mislį, neperseniai iszreiszztą garsaus raszėjo Hobsono, Londone, jog pavojinga dėl visuomenės naudotis pinigais, įgytais neteisingu keliu. Savo labdaryste milijonieriai nori uzdaryti visuomenei akis ant opų szios diegos surėdymo ir priversti mokslą tarnauti tik tai jų žemiems mieriams.

P a m o k s l a s
v i s u o m e n e i .

Isz apgarsintų laiszkų prezidentų dvejų kasyklų kompanijų aizszkiai matyt, jogiai kompanijos nutarė pribauti visuomenę už tai, jog ji iszreiszzkė simpaniją dėl angli-

kasių laike straiķo. I. E. Johnson, prezidentas Bell Creek Co. sako, jogiai butinai reikia pamokinti visuomenę, kaip pavojinga yra prijausti visokiems sumiszimams, vedantiems per socializmą iki anarchizmui. Tą pacią mislį kitokiuose žodžiuose iszreiszzkė ir Collins, prez. Collins Co. Jie atsisako pigiaus parduoti anglis, dagi labdaringiems uzvedimams. Dėl naminių reikalų sunku anglį gauti ir už pinigus. Toks pamokslas tur atidaryti akis visuomenei, ir regima jog visuomenė žiurės ant to dalyko ne teip kaip iki sziolei, susipras, kad kapitalistai ją laiko savo kumscziuje sugniaužę, pasirupins isz jos iszsiluosuoti. S k a i t l i n e s 1902 m .

Chicagos „Tribune“ surinko praėjusių metų maž ne visokius atsitikimus ir nusidavimus. Ir teip: Aukų ir dovanų labdarystei, paszelpai mokslaeivių buvo \$77,397,167. Patzudysczių buvo 8,291 isz sekanczių: isz nusimircimo 3150, sumiszimo proto 309, nuo neiszydomų ligų 433, nuo nelaimingų sugyvenimų szeimynose 865, nuo girtybės 136, nuo nelaimingos meilės 375, dėl pražudymo turty 67, dėl nežinomy priezasczių 2756. — Nusinuodyjo 3114, nusiszovė 618, pasikorė 474, prisigirdė 263, pasipiovė 44, polikomotyvoms lindo 42. Apaszviestiejie amerikoniai pakorė 96 žmones be sudo, taigi „linceziavo“. Isz tų buvo 86 murinai, 9 baltveidžiai ir 1 indijonas. Žmogzudysczių buvo 37 Sudo nusprendimais tapo nužudyty 144 prasikaltėlių. Gaisrų buvo 1540, nuo kurių pražuvo turto ant \$154,600,000. Patvinių 2008, eksplozijų 256, namų sugriuvo 491, kasyklose atsitikimų 848, audrų ir vėsulų 481, perkunių 206, atsitikimų su elektra 131. Ant geležinkelių nelaimingų atsitikimų buvo 3165, nuo kurių tapo sunkiai suzeista 3487 žmo-

nės.
Kunigas susipėsze su parapijonais.

Menominee, Mich. lenkų kunigas Popon susipėsze su savo parapijonais už parapijos kasą, kurią jis norėjo valdyti, o parapijonai, kad tik pinigų duotų. Parapijonai teip įpyko ant kunigo, kad jam iszeinant iš bažnyčios, 1 sausio, užpuolė, apmūsų ir nudraskė net drapanas. Kunigo vienog buta druto ir jis su kumščia atsiginė nuo pirmųjų, bet su bėgus daugias žmonių kunigą apgalėjo ir nugabeno į la kopą.

Kalbų surinkimas.

New Haven, Conn. Yale's universitetas užsiims surinkimu visokių kalbų tarmių Suvienytose Valstijose ant grafoponų. Tam bus padarytas vagonas ir ganėtinai turės įrankių užėmimui balsų dainų, pasakojimų ir tt. Tokiu būdu Yale's universitete bus galima išgirasti su grafoponu pagelba visokių originališkų balsų ir kalbų.

Praloszė provą.

Arcivyskupas Keane išz Dubuque, Ia. paėmė \$2,430, ir pažadėjo atsūsti kunigą, mokantį dvi kalbas, ir to savo pažadėjimo neiszpildė. Davėjas tų pinigų arcivyskupą apskundė į sudą už norą pasisavinti jo pinigus. Sudas nusprendė, kad arcivyskupas turi tuos pinigus atiduoti, jeigu sulaužė savo pažadėjimą.

Pagimdė 4 kudikius.

Toledo, Ohio. St. Spsychalio pati pagimdė ketvertą kudikių; du vaiku ir dvi mergaitės. Visi 4 sykiu svėrė 19 svarų. Abu vaikai svėrė po 5 svarus, viena mergaitė 3, antroji 6 svarus. Spsychaliskis turi 29 metus, jo pati 22 metu. Pirmu sykiu pagimdė dvynukus, antru trynukus, trecziu sykiu vieną, kuris tur 9 mėnesius ir 16 dienų, kaip užgimė ketvertas.

Iszeivystė į Kanadą.

Kanados valdžia norėdama apgyventi savo pustynes duoda po 120 akrų žemės ant vyro. Tokia dovana (nežinia ant kaip ilgai) patraukė daugelį žmonių, teip, kad isz Suv. Valstijų persikėlė į Kanadą 31,489 gyventojai. Isz Europos atvyko 59,000 praėjusiuose metuose. Manitoboje ir sziaurvakarinėje Kanadoje apsigyveno 56,000, vakarinėje 14,000, o rytinėje 27,511.

Ligonbutis

džiova sergantiesiems. Illinojaus valstijos valdžia ketina pastatyti geriausioje vietoje ligonbutį dēlei džiova sergančių, idant pradžioje tos ligos ligoniai galėtų dovanai gydytis, kad neužsikrėtų sveikieji.

Illinojui kas metai numirsz 100,000 žmonių nuo džiovos ir nėra nė vieno ligonbučio, kur toki ligoniai galėtų sanitariškai but užlaikomi.

Pensylvanijos valdžia teipgi ketina paskirti per \$300,000 ant pagerinimo ir padidinimo ligonbučio kalnuose White Haven'o apielinkėje. Mėginimai labai pasisekė; ligoniai visai silpni pagerėjo, sudrūtėjo, gerai valgo ir dirba visokius darbus pagal norą. Geriausia gyduolė yra sausas ir czystas oras.

Geras palukis

už 25 ct. \$1000.

Buffalo, N. Y. strytkarių konduktorius H. Brown laike amerikoniškos parodos paskolino vienai moteriszkėi 25 ct., kuri ar pametusi ar užmirszusi pinigų negalėjo užsimokėti 5 ct., nė nuvažiavusi ant parodos paskui sugrįžti. Brown paskolino jai 25 ct. ant kelionės ir dabar, ant praėjusių kalėdų atgavo savo skolą ir \$1000 palukų.

Keista kaltybė.

Manawa, Wis. lenkų kun. Darche per pamokslą kaltino savo parapijonus už skupumą aukų ant Dievo garbės ir ku-

nigų apsergėjimą nuo giltinės. Barėzi: „Teip tankiai girdime, nelaimė, mirsztaant kunigus, kurie dėl kietumo szirdžių ir nesiskubinimo parapijonų su aukomis, turi isz rupeščių ir stokos nelaiku numirti“. Kunigėlis turbut nė nežino, kad nuo giltinės aukos arba turiai neiszgelbės ir kad turincziam didelius turtus sunku yra mirti.

Amerikos carai.

Užėjus dabartiniams szalcziams anglių savininkai užsimanė pasipelnyti milijonus pakelia anglių prekę. Abelnai visur, oypatingai didmiescziuose, yra stoka anglių apsiszildymui ir maži ušpelnanti darbininkai neiszgali anglių nusipirkti. Visi anglių savininkai sulaužė kontraktus ir pakelė prekes, kokias norėjo. Dabar miestuose tona anglių kasztuoja nuo \$7 iki 12,50. Daugelis pabrinkų turėjo sustoti dėl stokos anglių, o kasyklose dirbavos didesnę pusę laiko. Didmiesczių labdarystės draugystės paskyrė po kelioliką dešimtų tukstanczių dolerių nusipirkimui bent kokio kuro ir taji parduoda už nusipirkimo prekę vargingesniems gyventojams, o beturcziams net dovanai duoda ant prakurų. Vietomis žmonės važiuoja per 40 mylių anglių jieszkoti. Indijanos valstijoj pupomis pradėjo kurti. Illinojaus valstijoj tapo atimtas viens trukis su anglimis, New Jersey vėl užpuolė ant trukio su anglimis.

— Amerikos carai isz didžiausio žmonių skurdo tykoja susiplėszti milijonus. Tas turi pertikrinti kiekvieną, kad visuoemenės reikalai ir reikalavimai turi buti rankose jos pačios, o ne keletos plėszikų.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Brooklyn, N. Y. Per naujus metus susirinko pusėtinasi burelis lietuvių pas Joną Marcinkevyczių. Tarp viso ko tapo pakeltas klausimas ir

apie mūsų kankintinius. Susirinkusieji pristojo, kad pasiviskauti po kelis centus isz ko susidėjo \$2,10 ct. Yra tai nedaug; kitai progai pasitaikys gal daugiau susirinks.

V. Vikertas.

Forest City, Pa.

Lietuvių czionai yra nemažai, bet atsižymėjusių kuomi ant tautiszkų reikalų, abelno susipratimo, tai labai mažai tokių yra. Dauguma jų yra visi dar senoviszkais ir apie nieką neirupina. Skaitymais užsima teipgi permažas skaitlius, tai isz kur rasis ir supratimas. O skaitymas yra vienatinė mūsų mokykla. Ateis vienog laikas, kada dauguma pradės kiti teip manyti ir veikti. Kol žmogus prisirengi, persitikrin — tai vis ima laiką. Pagal pėiktiną papratimą, tai daugumos visi geri darbai pradedada ir baigiasi karczianuose, ant laikraszčio, knygos, toki nesutenka cento.

Susiv. L. A. antra kuopa buvo parengusi per naujus metus pasilinksminimą su dainomis, prakalbomis ir ant galoszokiais. Dainininkų Draugystė Dr. V. Kudirkos isz Plymouth'o po vadovyste O. Alytienės labai puikiai padainavo, kas visiems labai patiko, ypatingai senesniems. Matutės net apszaszaro isz džiaugsmo: Viena net užklausė: „Vaikeliai, ar jus ir bažnyczioje teip gražiai giedat?“ P. Mikolainis kalbėjo apie abelonus lietuvių reikalus, kaip o tautos, žmonių. Klausytojams tas buvo naujiena ir svetima. P. M. Valentinavyczius kalbėjo apie naudą prigulėjimo prie S. L. A., kas klausytojams labai patiko ir jie plojo delnais. — Sveczių buvo vidutinis skaitlius ne vien isz vietinių, bet ir aplinkinių miestų. Buvo ir svetimtauczių. Visi pasielgė labai gražiai. Kasztai apsimokėjo ir dar pelno atliko. — Dainininkams ir kalbė-

tojams isztariame szirdingą acziu, už teip prakilnų musų palinksminimą. Verta, idant lietuviai visur darytų panašius pasilinksminimus, kurie tikrai palinksmina seną ir jauną.

Prakalbų pasekmė buvo tą, kad susitvėrė Tėvynės Mylėtojų Draugystės du mėn. Ateityje gal susiorganizuos ir tautiszka pagalbinė draugystė.

A. M. Makauckas.

Toluca, Ill. Musų miestelio Lietuviszkas Nepriegulmingas Kliubas du mėn. atgal įrengė knygynėlį parsitraukdamas už kelioliką dolerių visokių knygų. P. K. Rutkauskas isz Chicago's teipgi prisiantė keliolika knygelių paaukaudamas musų jaunam Kliubui, už ką isztariame szirdingą aczių.

Gruodžio 22 buvo Kliubo susirinkimas, ant kurio atsirado keli kalbėtojai, kurie savo kalbose nurodė reikalą vienyjimosi į organizacijas del savo ypatiszkos ir abelnos visų gerovės. Toliaus kalbėjo apie Lietuvos kankintinius, kurie už platinimą tautiszkos idejos pateko į kalėjimus, tai isztrėmimus ir kaip tokius caro budeliai vargina. Sqnariai nutarė ant susirinkimo 19 sausio apsvarstyti tą reikalą arcziaus ir paaukauti kiek.

Sausio 4 ant susirinkimo 19 kuopos S. L. A. prisiraszė 4 nauji sqnariai.

P. Vaicziulaitis.

Brockton, Mass. Subatos vakare, 3 d. sausio, Opera House, Bostono lietuvių teatraliszka draugystė atloszė komediją „Valsezians sudas“ ir „Amerika pirtyje“. Tarpe veikmių buvo dainuojamos dainos „Birutės Kanklių“ Draugystės teipgi isz Bostono. „Valsezians sudo“ komedijos veikiancziomis ypatomis buvo: 1. Žlibis — P. Korzonas, 2. Krivisovas — J. Turauckas, 3. Klibis — J. Lat-

vinskas, 4. Ruiszis — K. Lubinas, — visi keturi valseziaus sudzios. 5. Kupris — skundikas — A. Macevyczia, 6. Kuprienė — apskustoji — J. Andriejauckintė, 7. Kulakovas — valseziaus rasztininkas — J. K. Jeruszevyčius, 8. Storasta — A. Pacevyčius, 9. Starszina — M. Mockapetris.

„Amerika pirtyje“ komedijos ypatomis buvo: 1. Bekampis — A. Macevyčius, 2. Bekampienė — J. Andriejauckintė, 3. Agota — O. Baronaičziutė, 4. Vincas-suvėjas — A. Pacevyczia, 5. Antanas-jaunikis — J. K. Jeruszevyčius, 6. Faibezikas — J. Turauckas, 7. Pirszlys — K. Lubinas, 8. Piemenukas — P. Jakimavyczia, 9. žydas — P. Korzonas.

Visi loszikai savo roles atliko labai gerai. Broktoniecziai pirmu sykiu teatrą pamatę, neiszmanė kas czia darosi. Rodosi jie atsiderė savo tėvynėje, matė savo valdininkus, tai pasėkmę bėgimo į Ameriką. Toki teatrai turėtų buti perstatomi kiekvienoje lietuvių kolonijoje kurie pradziugintų kiekvieną žmogų ir patobulintų jį.

Broktoniecziai ant Bostono lietuvių žiurėjo kaip ant kokkių baisių ir jų veikimus net vieszai iszniekiuo, nė viens nematę. Net užkvietimą ant 17 seimo S. L. A. dalyvauti atmetė, sakydami: „kad mes katalikai negalim susidėti su szliupiniais“. Dabar viskas iszėjo antraip. Bostoniecziai nepaisė ant tokių iszmėtinėjimų, nes žinojo, kad tą daro vien isz nesupratimo ir nuo broktoniecziių užkvietimo neatsisakė.

Teatro nauda nuėjo ant naudos vietinės lietuviszkos Szv. Roko bažnyczios. Loszikams ir dainininkams tapo užmokėta tik kelionės kasztai. Kun. Plauszynaitis visus parapijonus ragino eiti teatro pažiūrėti — ir buvo pilna svetainė. Musų žmonės veik nebuvo ant teatrų, nevisai ramiai uzsilaike.

Broktonietis.

Deginimas numireliu.

Deginimas mirusių lavonų buvo abelnai priimtu budu laidojimo žmonių kunų senovės gadyne, atskyrus Egiptą, Judėją ir Kinus. Kitose szaliose iki 4-tam szimtmeziui degindavo lavonus ant laužų, atskyrus patzudzius, bedanczius kudikius ir zaibo užmuztus.

Lietuviai budami dar stabmeldziais, degino mirusių lavonus iki priėmimo krikszczionystės 1387 m. Berods jie degino lavonus ne krematorijose, bent ant malkynės tai yra kruvos malkų, kaip raszo S. Daukantas. Ilgainiu iszsiplatinus krikszczionybei, tasai budas tapo panaikintu ir visur tavo įvestas laidojimas lavonų pakasant į žemę.

Paskiaus, kerojant mokslui, deginimas lavonų tapo vėl įvestas delei gyvųjų sveikatos arba apsaugojimo jų nuo užsikrėtimo limpancziomis ligomis. Teip 1874 metuose susitvėrė Londone kremacijos draugystė, kuri praplatino naują idėją tarpe visuomenės, kad iszskirstyti kuną į jo sudėtinės dalis kuoveikiausiu, atsargiausiu ir parankiausiu budu.

1884 metuose Suvienytų Valstijų sudas pripažino kremaciją už legaliszką budą laidojimo mirusių ir nuo to laiko iki dabar Suvienytose Valstijose yra įsteigtą apie 200 krematorijų, kuriose daug lavonų sudegina kas metai.

Priežastys paakinimo žmonių prie įsteigimo tokių krematorijų yra skirtos, vienog svarbiausioji yra bojimas ant gyvųjų sveikatos, nes sudeginant lavoną visoki vodingi gazai, kylanti isz puvančio kuno į orą jau nebekyla, ir antra, visokių ligų sėklos esanczios puvančiame kune, kartu su juo isznyksta ir nesiplatina, neužkrečia gyvųjų. Idant persitikrinti, jog lavoną isz-

tikrųjų gali nuodais kylančiais isz jų puvančių kunų užkrėsti baises ligoms gyvuosius, reikia nors kartą pamatyti karės lauką po muszio, ir kaip grioviuose sumesti ir mažuma žemės užmesti esti užmusztųjų kunai. Arba vėl kunai iszguleję nuo vienerių iki penkerių metų žemėje tampa iszkasti; arba kaip Neapolio mieste, kur yra 365 duobės laidojimui lavonų, kur per metus kartą kiekvieną isz jų atkasa idant sumesti tą dieną mirusius pavargėlius, arba varguolių kapinytus Vokietijos, arba milijonus sausų grobų Paryžiaus katakombose, arba Konstantinopolyje szunis betasant žmonių kaulus kapinynuose, tai anot Dr. Mary J. Stafford, kuri tai vis patyrė, iszeina: jog tas kuris tai vis matęs yra, turi szirdingai geisti ir lukėti, kad visa jo kune medega, kuri turi suputi, butų iszvalyta czystyjančia veikme ugnies.

Antra priezastis yra aspergėjimas mirusio musų draugo nuo plėszikų, kurie kunus iszkasę isz kapinytų parduoda tam tikriems tyrinėtojams, kaip tai kad nusidavė keletą metų tam atgal su vieno milijonieriaus vienatinės dukters kunu, kuris puikiame kape buvo palaidotas ir nepaisant ant visokių pazadėjimų, plėszikai kuno nesugražino. Tada umam laikė tėvas tos mergaitės paaukavo milijoną dolerių įsteigimui Fresh Pond krematorijos Brooklyne ir apmokėjimui laidoavių tokių ypatų, kurių szeimynos neisztasa užmokėti už sudeginimo laidotuves. Pavargėlių kunų iszvogtų isz kapų retai kas pasigenda.

Treczia priezastis yra daila arba estetika. Kas gal sulyginti dailoje urną (indas kuriame supilti pelenai) su czystais žmogaus pelenais, ir pavogtais kaulais purviname krepszyje arba iszmestais isz žemės, kada stato namus, veda kelius per senus kapinytus,

arba su puvarnciu, dvokstanciu kunu, kuriame gyvas kirmėlynas ir nuodai beliekti?

Czion lieka tiek pasakyti, kad žemėje gulintis po brangių akmeniū kunas yra kirmėlynas, puvėsis, nuo kurio ir brangiausi, mylimiausi giminaicziai ir draugai pamatę su pasibiaurėjimu turi szalintisi. O urnoje sudeginto draugo arba gimintėczio pelenai yra czysti, nevodingi, ir galima visados atminti draugą kaipo gyvą.

Urna gali buti kuopuikiasia, maloni paziūrėti, ir pini-gus, kuriuos sudeda žmonės ant papuoszimo kapo su akmenais, galėtų sunaudoti pastatymui tokių namų (Columbarium), kuriuose sudėtų liekanas savo mylimųjų numirėlių. Tokias liekanas, supiltas puikiuose induose, galima kvietkomis papuoszti, vargonais, giesmėmis ir maldomis aplankyti, arba galima ir į žemę įkasti ir to geidziant akmenį atmincziai pastatyti ir tt.

Tėmyjant į smarkiai besididinantį skaitlių krematorių, nėra abejonės, kad neilgam laikui praslinkus žmonija pripras prie tokio laidojimo būdo, o tikėjimiszka prieszginystė isznyks, nes nėra niekur, kad Szventas Rasztas priesztaurautų tokiam būdai laidojimo. Net tikėjimo vadovai, kaip New Yorko vyskupas Potter, Bostono vyskupas Wm. Lawrence ir Manchester'io vyskupas, visi karsztai užtaria ir bažnytinėms apeigoms aprupina kunus tokių, kuriuos laidoja sudeginant.

Kun. J. Logan sziteip sako: „katalikiszka bažnyczia link kremacijos yra tokios nuomonės: dogmatiszka ji nieko priesz tokį laidojimą neturi, nes jokia dieviszka įstatymas nėra nusprendęs būdo laidojimo mirusiųjų. Praktiszka bažnyczia daleidžia deginti lavonus, kur yra reikalinga, kaip tai laike karės arba maro, nes

tokiuose atsitikimuose gresia vieszas pavojus ir neiszmaniausiemis. Dar galima pridurti, kad ateitėje, kada paprotys deginimo lavonų taps abelu, be abejonės katalikiszka bažnyczia prisitaikins prie jo”.

Paszventinto lavono, kape gulinczio neguodoja nė kirmėnai, nė plėszikai, kurie numirėlius isz kapų iszvagia, kaipo ir tie, kurie isz kapų iszkasę kaulus iszmeta ant pavirszio, visi tą szventybę paniekina. Jeigu kam ramybę szventinimas suteikia, tai ir krematorijoje jį suras, kur kunigai yvairių tikėjimų gali atlikti visokias laidojimo apeigas.

Fresh Pond krematorija yra puikus rumas, panėszus į bažnyczią arba dailos muzėjų, aplinkui aptverta, medziais ir kvietkomis apsodyta.

Įėjus į krematoriją vargonai gaudžia, o pati rotunda arba svetainė didelė, szviesi, rami ir ramiuanti tyła joje vieszpatauja. Geismas sėstis ir gėretis apima kiekvieną. Apskritai sienose padarytos vietos arba kertelės, kur urnose pelenai mirusiųjų ilsisi; vienos papuosztos kvietkomis, potografijoms ir stiklo tai metalo durelėmis uždarytos. Kitose urnos nepapuosztos, nė neuždarytos.

Į szią svetainę atnesza mirusįjį, ir geidziant atidaro grabą. Czion galima paszventinti, pamokslą pasakyti ar prakalbą, giesmę pagiedoti ir tt. Uždengus grabą ir iszneszus į kitą kambarį, iszima kuną isz grabo, suvynioja (su drapanoms) į prirengtą drobulę ir padėjus ant katafelio pririta prie pecziaus, jau parengto lavono sudegimui, kur įstamia su grotomis, į peczių, kuriame jokios ugnies nematyti, uždaro duris ir į porą valandų lieka tiktai pilki pelenai, nuo suaugusio žmogaus nuo 3 iki 5 svarų, kuriuos supylę į tam tikrą indą, užžymėtus padeda į Columbarium arba sugrąžina pa-

gal norą saviems, o kartais ir žemėje palaidoja. Vainikus ir kvietkas kartu su kunų sudegina. Grabą tę esant matomai sudegina.

Prirengimas lavono ir szermens yra lygios, kaip į žemę kad laidojant.

Kasztai tokio laidojimo §25. Jeigu isz toliaus reikia keliauti, tai lavonui tikietas tik tiek kasztuoja kaip ir gyvam žmogui. Kasztai graborini namieje ir pervezimas į krematoriją ant vietos. Prigulintiems į kremacijos draugystę, už metinę doklę vieno dolerio, už sudeginimą nieko nereik mokėti.

Vežant kuną isz tolymesnių vietų gelezinkeliu reikia iszimti nuo sveikatos prieziuros (Board of Health) tam tikrą paliudijimą, kurio reikia ant trukio ir krematorijoje, teipgi bent 24 valandas pirm atvežimo duoti žinią, kad viską pataisytu, priimtų graborius kuną ir tt.

Krematorijos yra sziuose didmiescziuose:

New York — Fresh Pond.
U. S. Cremation Co.
Buffalo, N. Y.
Troy, N. Y.
San Francisco, Cal. (Odd Fellows).
St. Louis, Mo.
Boston, Mass. (Forst Hills) ir (Mt. Auburn).
Philadelphia, Pa.
Chicago, Ill.
Cincinnati, O.
Detroit, Mich.
Pittsburg, Pa.
Baltimore, Md.
Milwaukee, Wis.
Davenport, Iowa.
Washington, D. C.
Lancaster, Pa.
St. Paul, Minn.
Middletown, Conn.

Lietuvė.

Antiklerikaliszkas judėjimas Ispanijoje.

„Viskas, kas buvo katalikų tikėjime augszto, prakilnaus,

gryno, amziams praėjus isznyko, kaipo dumai” — sako prancuzas Beranze. Teisingumas tų žodzių pasirodo dabartiniam laike kuo aizskiausiai. Sztai, kaip apraszto garsingas Ispanijos raszytojas Pei Ordeiks jezavitų darbus savo dramoje „Paternidade”.

Sunus vienų turtingų tėvų įsimylėjo į vieną merginą ir norėjo su ja apsivesti. Bet vienas kunigas, jezavitas, norėdamas pasipelnyti nuo tų turtingų tėvų, įkalba tai merginai apie visokias jos mylimojo nebutas nedorybes. Tas zinoma buvo neteisybė, vienog mergina įtikėjo melagingoms kunigo kalboms. Tada kunigas sako merginai: „Jeigu myli jį, tai neeik už jo, bet eik į klisztorijų”. Mergina ant galo paklauso jo ir įstoja. Bet jezavito noras dar neiszpildytas: dar negavo pinigų. Dėlto jis pradeda prikalbinėti ir jaunikaitį pastoti į jezavitų draugystę, sadydamas, jog jį pametė mylimoji, jog jis nebus laimingas. Jaunikaitis pastoja jezavitu. Ir teip iszsipildo jezavito noras: jis įgauna pinigų į savo rankas. Bet po kelių metų apie visas jezavito nedorybes dasizino nelaimingas jaunikaitis. Tada jis nori iszeiti isz jezavitų draugystės, negalėdamas žiūrėti ant jų biaurių darbų. Bet jezavitai įgavę į savo nagus baugina jį ir neiszleidžia.

Ta drama teip patiko visiems, teip aizskiai rodė jezavitų pasielgimas, kad po kiekvieno tos dramos perstatymo teatre, minios žmonių daužė langus klisztoriuose. Tuom žmonės norėjo parodyti savo neapikantą dėl jezavitų ir kitų zokoninkų.

Jezavitai ir kunigai vadina savę Dievo tarnais. Ar teip tikrai yra? Jų gyvenimas rodo visai ką kitą. Ne senai zokoninkai (Ispanijoje) pakliuvo po sudu už tai, kad pavogė mergaitę Urbas. Ji buvo tur-

tinga, ir dėlto paskutinėje dienėje prieš vestuves tapo pavogta zokoninkų, kurie norėjo pasipelnyti jos turtais. Panašus atsitikimai buna gana tankiai. Ir iš klostorių pradeda bėgti zokoninkės. Turbuti bloga tę gyventi, jog per paskutinius trejus metus buvo daugiau 200 atsitikimų, kur nelaimingi zokoninkai ir zokoninkės darė sav galą, negalėdami ilgiaus kentėti.

Kunigija turi įsitaisiusi daug brolijų, kurias kunigas Pei Ordeiks vadina tikėjimo parduotais dėlto, kad už pinigų parduoda atlaisdus, už pinigus prižada dangų kiekvienam, nors žmogžudžiui. Tokiu būdu tos brolijos surenka didžiausius turtus. Ispanijos žmonės yra labai tamsūs: tik tai trečia dalis moka skaityti ir raszyti, dėlto-gi žmonės ir duodasi savę apgaudinėti. Bet paskutiniam laike ir tų žmonių pradeda busti iš miego, suprasti savo skriaudą. Prasideda judėjimas prieš kunigus kurie nori ne Dievui tarnauti, bet paimti iš savo rankas valdžią. Judėjimas tas prasidedo pirmiausiai Ispanijos sostapilėje, Madride. Žandarai teip smarkiai puolė aut žmonių padariusių demonstraciją prieš kunigus, kad daug žmonių tapo sunkiai sužeistų ir net 10 užmuztų. Tas žiaurumas žandarų ne tik nesumažino to judėjimo, bet dar prisidėjo prie jo išsiplatinimo. Žmonės dar labiau pradėjo neužkėsti kunigų ir jų apginėjų žandarų. Už tai trumpam laike judėjimas išsiplatino po visą Ispaniją. Didžiausia demonstracija buvo padaryta mieste Barcelonoje, kur darbininkai turi savo susivienijimą ir yra labiau apsisvietę. Iš Barcelonos tapo išsivartas burys zokoninkų. Mislydami, kad jų neužkenczia tik Barcelonoje, jie iszkeliavo, pasitikėdami, kad kitam mieste priims juos su džiaugsmu. Bet apsi-

gavo. Atkeliavo į miestą Vinaros, bet išsivarė juos ir iszczia: teip įkirejo jie visiems savo plėszimu žmonių.

Pradžia prieškuniginio judėjimo Ispanijoj yra jau nuoseni. Prieš keletą metų Ispanija vedė karę su Sziaurine Amerika, kuri užstoj gyventojus salos Kubos, pasikėlusius prieš Ispaniją. Kubos gyventojai jau ne vieną sykį buvo pasikėlę prieš Ispanijos valdžią, bet visados valdžia juos apgalėdavo. Paskutinį kartą su pagelba Amerikos, kubiečiai gavo virszų aut Ispanijos. Ispanija prakisz daug pinigų vedimui tos karės; pražudė keletą deszimtų tukstanczių žmonių, ir pasibaigus karėi užmokėti Amerikai didelius kasztus. Dėlto Ispanija po karės didei pavargo; daugybę pabriku uždarė visai, nes truko pinigų; daug žemės liko neapdirbtos dėl stokos darbininkų. Visi žmonės pajuto baisias pasekmes tos karės; labiausiai-gi nukentė darbininkų luoma. Tik tai kunigai nieko neįautė, nes jie buvo liuios nuo visų mokeszių, kuriuos mokėjo visi kiti szalies gyventojai. Laike karės ir ilgai dar paskui visi mokesziai buvo vis mokami. Bet kunigija, kuri turėjo daug žemės ir pabriku, veik nieko ne mokėjo. Per tai kunigija vis didino savo turta, — platino savo žemę ir skaitlių pabriku. Tokiu budu iš vienos pusės buvo augimas turtų kunigijos ir klostorių, o iš kitos nuskurdimas minių žmonių. Ir skurdas buvo viena iš svarbiausių priezaszezių judėjimo prieš kunigiją. Prieš kunigiją labiausiai pasikėlė darbininkai. Nedorai kunigijos pasielgimai dar labiau prieš savę pakursto žmones.

Judėjimas prieš kunigus prasidedo 1899 metuose ir iki sziol nesumažėjo. Galybei kunigų artinasi galas. Jau dabar antiklierikalai nemažai

laimėjo. Ministru-prezidentu liko iszrinktas priešzas jezavitų. Ispapijos parlamentas irgi stovi pusėje antiklierikalų. Yra iszleisti net keli įstatymai prieš kunigiją. Iš visų augsztesnių mokslų tapo prasazlintas iszguldinėjimas tikėjimo, nes pripazinta mokslą jezavitų — kunigų už blėdingą. O mokslas jų yra toks: gali viską daryti, nors visudidžiausius nusidėjimus, bet kad tik tas butų dėl laimės ir gero kunigijos. Teippat tapo atstatyti kunigai-kapelionai nuo kariumenės. Apart to Ispanijos parlamentas žada įvesti ir kitas permainas kunigų reikaluose.

Ir ne vienoje tik Ispanijoje eina toks judėjimas prieš kunigiją. Prancuzijoje parlamentas iszleido įstatymą, pagal kurį tapo iszvaryti visi jezavitai iš Prancuzijos ir isznaikintos tos kunigiszkos draugystės ir jų mokyklos, kuriuos buvo blėdingos gyventojams. Toks pats judėjimas platinasi ir Italijoje.

Visur žmonės iszpažino savo priešzius, visur taikosi numesti jų sunkų jungą.

KOMISIJA straikierių taikos sudo.

Sausio 6 dieną komisija vėl pradėjo savo kvotimą Philadelphijoj. Buvo klausinėjami skebai, kurie pasakojo senai zinomas pasakas apie persekiojimus, kuriuos jiems reikėjo perkesti nuo straikierių. Apart to liudyjo szerifas Lacawannos pavieto. Jis parodė, kiek turėjo rupesczio laike straiko, kaip jis iszleido atsizaukimus, kad žmonės ramiai uzsilaukytų, kaip jam sunku buvo gauti atsakantį skaitlių deputatų ir kaip sumiszimai pasidaugino, teip, jog reikėjo net kariuonę kviesti. Tėrpko kito jis kreipėsi prie Mitchell'io praszydamas, kad kiek galint prisidėti prie uzlaikymo

tvarkos.

Mitchell'is uždavė szerifui keletą klausimų, kurie pastatė jį į nesmagų padėjimą, o sudzias pusėtinau nudyvijo.

— Kada prasidėjo straiikas, kiek jus paszaukėt deputatų?

— Apie penkios-deszimts.

— Kas užmokėjo deputatams?

— Asz.

— O kas užmokėjo jums?

Czion szerifas patylejo valandėlę, paskui pramurnėjo: „Anglių kompanijos“.

Sudzios nusistebėjo.

Išz tolesnių klausinėjimų Mitchell'io iszsziaszokino, jog tankiausiai pulkai iszsziskirstydavo, kaip tik prakalbėdavo szerifas, jog Unijos darbininkai rupinosi uzlaikyti tvarką, jog Mitchell'is ir pats siųsdavo jam į pagelbą žmones. Pripazino szerifas, jogiai vakare prieš atsiumintą kariumenės, jis darė rodą su kompanijų vietininkais. Kada atėjo antras pulkas kariaunos, žmonės uzsilaukė ramei. Karėvių szerifas neprasze, jis nė nežinojo apie jų atėjimą iki savo akimis nepamatė.

— Kas gi reikalavo kariumenės? — užklausė sudzia.

Szerifas atsakė, jog nežino.

Szerifas teipogi turėjo pripazinti, jog tam laike tik tai keletas žmonių prasizengė prieš tvarką, o didziama uzsilaukė kaip reikia.

Generolas Wilson užklausė, ar jis teisingai girdėjo, jog kompanijos mokėjo deputatams?

— Teip. — Atsakė szerifas.

— Ar gi nėra pas jus mados, kad valdžia moketų deputatams?

— Yra. — Atsakė szerifas.

— Tai kodėl nemokėjo?

Czia szerifas nežinojo ką atsakyti.

Įsimaiszė a lvokatai kompanijų su savo aizszkiniu įstatymų. Pennsilvannijoj yra toks įstatymas, jog kompanija,

jeigu reikalauja apgynimo savo savasties, turį užmokėti už tai.

Toks atsakymas dar labiau nudyvino Gray'ą. Jis pasakė, jog nežinąs tokio neamerikoniško įstatymo.

Ant rytojaus, laike antros sesijos vėla grįžo prie to paties klausimo. Advokatas D. & H. kompanijos paaiskino, jog dėl apgynimo savasties kompanijos, gali buti siūsta kariuona ir užsimoka kompanija. Tokiu budu iszeina, sako Gray, jog užtarymą valdžios randa tas, kuris turi pinigų, o katras neturi, tas jo nerasi!

Iszreikė tikrą teisybę.

Skebų buvo su virszum dvidešimtis; negalima priversti li-tanią jų liudyjimo. Vieni pasakojo, jog straikieriai kėsinosi ant jų gyvasties; kiti, jog juos sumusė, kad jų namus ardė, dinamitą degė, langus akmenimis daužė, boikotavo. Nekurie buvo paliuosuoti nuo vietos mokintojo už tai, kad giminės buvo skebė. Viens isz jų papasakoje, jog emė sziubą laike straiko, o priesz tai buvo skebavęs. Kada jis išėjo isz bažnyčios, pulkas apstojė vežimą ir jis turėjo bėgti, kad nenžmusztų. Pirmą naktį bijodams eiti namon, nakvojo kasyklose, o jaunamartė viena gulėjo namiej ir drebėjo per naktį isz baimės.

Viens inžinierius dirbo per straiką ir į jį už tai metė akmenimis. Klausinėjamas mai-nierių advokato Darrow, jis pasakė, jog dirbą 12 valandų ant dienos, kas antras nedėl-dienis turi dirbti 24 valandas ant paros, ir visukuom jis buvo užganėdintas. Nė 1900 metuose jis nestraikavęs.

— O 10% pakeltą mokesčių priėmimai? — paklausė jo.

— Teip. — atsakė.

— O jeigu unijoms nusisektų užvesti 8 valandų darbo dieną, tu teipogi priimtum?

— Teip.

— Tai tu nori gauti tą vis-

ką, ką kiti tavo draugai isz kovoja?

— Asz priimsiu 8 valandų dieną, jeigu tik gausiu.

— Bet tu mislyji jog reikalinga ir teisinga yra užvesti 8 valandų darbo dieną?

— Teip.

Isz liudyjimų apie Shenandoah'o sumisimą, kada užmūsų Beddalį, pasirodė, jog tas atsitiko laike rinkimų, kada gėrymai buvo dalinami dovainai, kas teipogi nudyvino nieko nežinančius sudžias. Abelnai sudžios isz visoko stebėjosi. Iszrodė, jog jie tik sziądien dar užgimę ant svieto, ar gyveneno iki sziol visai kitam krašte.

Visą kaltę už sumisimus laike straikų verčia ant unijų, nors tik kelintame isz jų dalyvavo unijos darbinikai. Sudžia Gray iszsitarė į Mitchellį, jog norėtų matyt uniją liuosą nuo purvų, kuriais ji savę suterszė. Tuomsyk jeigu kada ir buvo unijos darbinikai tarpe keliančių ermyderių, tai niekadoms nebuvo tokio atsitikimo, kad darbininkų organizacija butų gundžiusi žmones kelti sumisimą. Prieszingai, visados rupinosi užlaikyti žmones ramume. Kompanijos gi erzino žmones visokiais pragumais.

Gyvunai marių gilumoj.

Pereituose metuose Ameri-ka siuntė komisiją isztyrinėti vandenių gyventojus tykamjame didmaryje. Ta komisija atrado gilumose marių szimtus atmainių žuvų, iki-sziol nematy-tų, kurios turi visai ypatingą iszveizdą ir užsilaiiko vien gilumose, kur spaudimas vandens yra labai didelis. Nekurios žuvis iszrodo kaip atkilinės, su daugybe skyluczių, per kurias vanduos pereina visai liuosai, o jos paczios vomatomos. Didesnė pusė tų žuvų sutruko, kada jas isztraukė prie pavirszio, isz prie-

zasties sumažėjusio spaudimo; sudraskė gazai, buvusieji jų kune.

Dras Gilbert, perdėtinis komisijos, apraszo jų ypatingus paveikalus. Prie įstabiausių priguli žuvis-inkaras, kurią atrado gilumoj 2,190 pėdų. Ant galvos ji turi apaugą paveikslę inkaro. Tokius pat apaugus turi ir kitos gilumos žuvis. Ant virsziaus inkaro yra žiupsnys siulelių, panaszių ir kirmėlaites, kurie kruta ir privileija kitas žuvis. Viena žuvis su neiszpasakytai didelėmis ziotimis, turi 7 eiles ilgų, sukrevintų, dantų. Jos akys ir pilvas truko, kada ją isztraukė isz vandens. Maitinasi tos žuvis tokiu budu: pritraukia pilną snukį vandens ir varo jį atgal per dantis. Kas užkliuvo už dantų — tą praryja. Yra žuvis ilga, o plona, kaip botagas. Savo auką ji apsupa teip, kaip žaltys. Ypatingiausia yra žuvis, pavadinta lotyniszka, „Chimaera officus“. Galva jos panaszi ir žmogaus galvą su ilga, smaila, nosia, turi dideles akis su blakstienoms. Kita žuvis tur galvą kaip szuns, tik baisesnė, o ant nosies turi apvalią lempą, dydžio kaip svogunas, kuri szviečia gilumoj. Viena žuvis turi ant nosies asztrų ragą, kuriuom perduria savo auką. Tankiausiai pasitaiko rasti gilumoj žuvį vadinamą „Green-dadieria“ su žiurkės vuodega. Ypatybė jos ta, kad ji negali pasisukti į szalį ir visados plankia tiesiok.

Gilumoj 4,200 pėdų rado visokių ungurių, kurią tuli iszrodė labai keisti. Tamsu-moje vandenių jie slenka apicziupa. Viens ungurys visai neturėjo akių; jų vietoje turėjo tik du plėmu, szviečiančiu fosforiszka szviesa. Gilumos žuvis skiriasi nuo paprastų žuvų tuom, jog turi minksztesnius kaulus ir neteip iszlavin-tus raumenis. Skystimas jų viduriuose pilnas visokių gazų,

kurie tuojaus iszlekia kaip tik žuvį isztraukia ant virsziaus. Žuvis isz pradžių iszsipeczia, kaip puslė, o paskui trūksta. Tokiu budu tik-ro paveikslė žuvis negalima matyt ant žemės. Gilumoj 4000 pėdų vanduo labai szaltas, kada pavirsziuje turi 70-80 laipsnių szilumos pagal Farenheitą, o tų nupuola iki 35 laipsnių t. y. arti užszalimo. Szpalva žuvų paprastai tamsi. Retkarčiais pasitaiko žuvis raudonos. Prieszingai, pavirsziaus žuvis turi yvairias spalvas.

Buvo rasta keletas žuvų vadinamų „Negalicus“. Tyrinėtojai sako, jog szita žuvis davė pradžių pasakai apie marių žaltį, kurią galima girdėti nuo jurininkų. Garsus zinovai žuvų, profesoriai Good ir Rean, raszo sztai ką: „Nėra abejonės, jog gilumoj marių gyvena žuvis, nežinomos žmogui, kurios pasirodė ant pavirsziaus vandens, davė pradžių pasakai apie marių žaltį“. Nekurie isz tokių žalezių turėjo ilgio 30 pėdų. Gilumoje jis plaukia neiszpasakytai greitai. 1860 metuose tokį žaltį matė arti salos Bermudos. Žmonės, kurie jį matė, sakė, jog turi arklio galvą ir su raudonais, kaip ugnis, karčiais. Szitas apraszymas sutinka su iszveizda žuvis. Amerikoniszki tyrinėtojai matė apie 40 atmainių tokių žuvų, isz ko galima spręsti, jog jų yra ir daugiau dar.

Ne savo vietoj.

Maskoliszkai paraszė Ivanovicz.

(Tęsa.)

Rasztininkas iszėjo linksmai kalbėdamas su Teisybe. Jis nusipirko plėczką vyno ir užsikvietė Teisybę ant pietų.

— Iszsigersim už jus sveikatą. Mano žmona labai noiėjo su jumis susipažint.

Nedideliam kambaryje juos pasitiko jauna, gražiai pasirė-

dzius, moteriskė.

— Maryte,—tarė rasztininkas — tu visados mylėjai Teisybę. Sztai ji, susipažinkite.

— Miela pažint — atsakė moteriskė — tik liepsiu tar-naitei visiems sakyti, jog mus nėra namie.

— Delko? — nusistebejo Teisybė.

— Jus kiekvienam pasakysit teisybę. Tas žmonėms nelabai patinka, ir mes tuojau neteksim savo gerų pažįstamų. Na, o ką, Jonuti, ar ilgą straipsnį?

— Mano straipsnio rytoj nebūs.

— Kaip tai gali but? Asz jau padariau skaiczių ant szeszzių szimtų ciluczių.

— Pasiskubinai. Asz jau daugiaus neraszysiu į „Laikraszti Išminties“.

— Ką tas viskas reiszkia?

— Jus žmogus puikiai pasielgė, — atsiliepė Teisybė—jis pasakė redaktoriui, jog neraszys nė vieno straipsnio, prieszingo savo pažiūroms.

— Teip turi elgtis kiekvienas! — suriko rasztininkas atkimszdamas plėczką.

— Bet iki sziol tu kiteip ant to žiurėjai,—tarė pati.

— Ką darysi. Prasikaltau. Bet ji, mus brangi viesznija, pabudino mano dvasią.

— Viskas tas labai gerai, tik beda, kad už pažiūras nieko negalima nupirkti, o asz tuomtarpu neturiu pritinkančios skrybėles. Tamista, Teisybe, esi be abejonės graži, bet ir ant saulės yra juoduliai. Jus isz proto iszvarėt mano vyrą su savo teisybe, pavelykit-gi ir man pasakyt jums teisybę: linkėdama mums gero padarėt daug pikto, kaip didžiausias prieszas. Tamista atėmei nuo mus kšnį duonos.

— Už tai jus sanzinė rami—atsakė Teisybė.

— Esate suvis kudikis, tamista, Teisybe. Sanzine sotus nebusi. Yra tai tik garsus zolis. Mano vyras iki sziol raszė,

kaip redaktorius norėjo ir gyvenom sav puikiai. Tiesa, tarpais jis jautė graužimą sanzinės. Bet kas isz to. Ar mažai nesmagumų gyvenime? Pa grauž ir nustos. Dar jam tasėjo ant naudos. Jis, mat, labai mažai valgo, o daug geria; o kada jį truputį sanzinė pagraužia, tai tuoj pas jį atsiranda noras valgyti. O dabar kas isz to noro, jeigu nėra kas valgyti.

— Bet jus vyras pasijieszkos sav tokį laikraszti, į kurį galima raszyti, nesiprieszinant savo pažiūroms.

— Žinoma, pasijieszkosiu! — bereikalo tik tu paeziut teip nerimauji.

— Abudu kalbat, kaip mažai vaikai, — ruszčiai atkirto moteriskė, — nėra tokio laikraszčio, visur reikia raszyti, kaip redaktorius nori. Kas ne nusileidžia, tam neverta nė už plunksnos imtis. Asz prijaučiu jums, tamista, Teisybe, isz visos szirdies, bet, dovanokit man, ant tolymesnio laiko meldziu duot mums szventą pakajų. Jus tik nelaimę suteikiat. Eikit sav su Dievu.

Atsiduso Teisybė ir iszėjo.

Nespejo Teisybė iszeiti per duris, kaip rasztininkas nusistvėręs už galvos emė vaitot.

— Ką asz padariau! Visai papaikau, pasielgiau kaip kudikis. Kas man pasidarė?

— Bus ir arsziaus, jei vesi pažintį su Teisybe. Tu turi visiszikai nuo jos atsikratyti. Ir ant gatvės susitikęs nuduok jos nematęs. Kur tu iszksiai tokį brangumyną?

— Ji atėjo į redakciją.

— Daugiaus neateis. Rasztyk greicziaus straipsnį ir perprasztyk redaktorių.

— Jis ir be perpraszymo priims. O velniai paimtų tą Teisybę. Ko ji lenda, kur jos nieks nepraszto. Duok pietų, reik tuoj imtis už darbo.

* * *
Nuliudusi Teisybė nuėjo pasilsėt į vieszbutį. Ten gerė

du bicziuliai ir meiliai tarp savęs kalbejo.

— Kokia graži — tarė viens pamatęs.

— Puiki, kas ji tokia? — paklausė antras.

Teisybė dirstelėjus į juos, pakuszdejo: kalbekit teisybę.

Ir staiga abudu pajuto nesulaikomą norą įtikt merginai.

— Ar žinai ką, Jonai, man neiszpasakytai norisi pasakyt tav tikrą teisybę. Ar pavelysi?

— Kodėl ne, Antanuk, ir pripazįstu tav, jog ir asz turiu didelį norą pakalbėt su tavim atvyrai.

— Jei teip, tai dovanok man, Jonuti, bet asz tavęs suvis nelaikau už pusėtina žmogų.

— Ar žinai ką, Antanai, asz apie tavę lygiai tą pat mislinu.

— Asz tav pasakysiu dar daugiaus. Pagal tavo pasielgimus, tu esi latras.

— O tu niekszas.

— Asz tavę užmusziu.

— Asz tavę į szmotelius sudaužysiu.

Abudu paszoko ir pradėjo pildyti savo prizadėjimą.

Vieszbuczio eavininkas, bijodamas, kad viens kitą neužmusztų, pakvietė policijantą.

Policijantas ruszčiai užsirikė ant jų:

— Vyrai, czia pesztis nevieta.

— Mes muszamės už teisybę. Mergele, bukit liudininke, pasakykit tikrą teisybę.

— Asz negaliu pasakyt ne-teisybę, asz esmi pati Teisybė.

— Aa. — tarė policijantas — tai praszau visus tris į policiją.

— O-gi manę už ką? — užklausė Teisybė.

— O kaip-gi, panaite, tu tik-ką pati pasakiai, jog esi Teisybė, o juodu peszasi už teisybę; iszeina, kad tu esi priezasczia viso truckszmo. Praszau į policiją. Ten iszsziaszkins.

Teisybė ir abudu bicziuliai

ėjo į policiją; juos lydėjo gauja vėplų. Teisybė atsiminė perskaitytą laikrasztyj apraszymą tyrinėjimo policijoje, iszimaisze į tarpą žmonių ir isznyko. Bicziuliai, sustojo, pažiūrėjo viens į kitą ir nusistebejo.

— Ar tai ne sapnas, Jonuti?

— Ne kiteip, kaip biaurus sapnas Antanėli.

— Man rodos mes iszsipludom.

— Man rodos, daugiaus, kaip iszsipludom. Bent man tiesijį smilkinį skauda.

— Mano kairysis žandas, kaip ugnyje dega.

— Bet mudu neturim už ką pyktis.

— Prieszingai, mudu esame verti vienas kito ir pagal visą ką mes turėtume buti gerai draugais.

— Tai užmirszkim szitą kvailystę.

— Ir iszsigerkim prie tos progos.

— Klausyk, policijante, mudu jau susitaikėm ir mums jau nėra reikalo kelianti į policiją.

— Palaukit, tamistos, judu susitaikėt, tas yra labai gražu, bet judu pakėlėt ermyderį vieszozje vietoj.

— Jei teip, tai te tav baudą už tą truckszmą.

Policijantas žiurėjo į keturdeszimtį, kurį jam įdavė, ir kada persitikrino, jog jis yra geras ir jį priims kiekvienoje karcziamoj, bicziulijų jau nebuvo. Jis palingavo su galva ir sugrįžo ant savo vietos, svajodamas apie paliuosavimą ir smagų iszsigėrimą už paimtą baudą.

Teisybė pasuko į skersinę gatvę ir įėjo į namus, kur gyveno pora, į kurią žiurint jai szirdį gėlė. Pati vadino savo vyrą ne kiteip, kaip tik: „mano brangus Petrutis“, o pats jai visados sakydavo: „duszlele, Maryte“. Bet teisybė žinojo, kad pati apgadinėja savo vyrą, budama užtikrinta, jog jis ją myli, o Petras apgadinėjo pacią, tikėdamas tvirtai, jog pati apart jo nieko nemyli.

(Bus dar.)

Atmaina.

Sėdi rankas sudėjus,
 Ji, kuri darbšti buvo;
 Mato, kaip viena po kitai
 Regyklės buvusios pražuvo.
 Ji gyveno kitusyk linksmybėj,
 Turėjo ji daugel draugų.
 Saulė, kvietkas — gamtą mylėjo;
 Ir nesutiko šiam sviete vargų.
 Rods ir gamta ją mylėjo.
 Dėl josios paukščiai čiulbėjo;
 Švelnusis vėjalis jos veidą vėdino,
 Mylima upė su jaja kalbėjo.
 Eidama ramybėj per svieta,
 Tik dainas, linksmumą girdejo;
 Gyventi ant šitos pasaulės
 Teip, o teip ilgai norėjo.
 Širdij jos tankiai pakilo
 Neišreiškiamą žodžiais, malda
 Į Sutvertoją, kuris viską sutvėrė,
 Už tai, jog jai gyvastį duoda.
 Bet stīga — štai kas atsitiko —
 Jos draugą, jai dangaus paskirtą,
 Dievui pas savą pašaukti patiko —
 O ji, jusmą atrado širdij nedatirtą.
 Jau šiandien tas viskas už nieką,
 Kas linksma ir miela teip buvo:
 Ir meilė gyvybės išnyko,
 Virkas su tuom draugu žuvo.
 Saulė aiškiai vis šviečia,
 Kvietkos skaisčiai pievose žydi,
 Upė šniokšdama viena sav teka,
 Ir paukščiai giesmių nepavydi,
 Bet tie balsai jau ne'tranda
 Atbalsio, širdij' jos nek'kio:
 Ir ta gamtiška grožybė,
 Tik nuplėstu paveikslu išrodo.
 Jau dažniojo, kad meilė toji,
 Kurį turėjo dėl gamtos,
 Buvo tai meilė perbėgus širdį
 Dėl draugo pervirš pripiltos.
 Jau gyvenimas jai nėra
 Neuzrubežiuotai linksma svajone;
 Bet dėl likusios jos
 Neišvengiama, karčia tikrybe.
 Nors žino, kad reiks vėl kada
 Darbą paskirtą nuveikt,
 Bet šiandien jos mislys
 Negali jai paguodos suteikt.

Sesuo.

Aukos kankintiniams.

Isz Brooklyn, N. Y.	
V. Vikertas	-25
P. Vaisznis	-10
J. Gurila	-10
A. Brusokiutė	-05
E. Valiukevycziutė	-10
F. Vikertienė	-10
P. Jakimavyczia	-10
E. Glaubierutė	-10
J. Teresevyczia	-05
V. Marcinkevyczia	-10

Kainas.

Misterija
Byron'o parašyta;
vertė Dr. V. Kudirka.

(Tąsa.)

Kainas.

O ar laimingi jus?

Liucipierius.

Mes stiprus ir galingi.

Kainas.

Jus galingi,

Bet ar laimingi?

Liucipierius.

Ne! O tu — laimingas?

Kainas.

Ar aš? Tik dyrstelk ant manęs — kaip-g'.

Sakyk tu man, galiu laimingas but?

Liucipierius.

O dulke! Tu sakaisi nelaimingas?

Kainas.

Bet kas gi tu per viens, sakyk?

Liucipierius.

Esmi

Tasai, kuris sutvert ketino žmogų.

Sutvėręs bučiau jį laimingesniu!

Kainas.

Tai tu lyg Dievas butum, bet.

Liucipierius.

Ne Dievas.

Vienok, nepasisekus likti juo,

Dabar nieku daugiau but nenorėčiau,

Ėik tuo, kuo aš esmi. Jis apgalėjo —

Tegul sau viešpatauja!

Kainas.

Kas?

Liucipierius.

O tas,

Kurs yr sutvertoju žmogaus ir žemės.

Kainas.

Dangaus ir visko, kas jame yra.

Teip sako tėvs, teip gieda serafinai.

Liucipierius.

Jie gieda, kalba teip iš baimės tik,

Idaant neliktų tuo, kuo aš tarp dvasių,

O tu ant žemės.

Kainas.

Kuo-gi?

Liucipierius.

Dvasioms toms,

Kurios išdrįsta jam, visagalingam,

Parodyt gryną tiesą ir sakyt,

Kad jo pikti darbai gerais negil but.

Aš netikiu, b'ik Jis sutvėrė mus.

O jeigu ir sutvėrė, tai negali

Paverst į nieką — mes nemirtini.

Kankint jis gali mus — tegul kankina!

Jis Didis! Bet nelaimingesnis jis
 Už mus, kad ir mes kęsti turim.
 Negimdo geras pikto. Jis gi ką
 Padarė jums apart tiktai negero?
 Tegul sau ant didybės sosto viens
 Besėdi ir tegul pasaulės tveria,
 Idant jam but lengvesnis amžinums!
 Tegul kiek nor pasaulių prisidirba,
 O pats vis tiek bus viens ir viens! Kad jis
 Galėtų galą sau pasidaryti,
 Tai but geriausias darbas iš visų
 Jo atliktų. Tegul sau viešpatauja
 Ir nuolat daugina nelaimės sau!
 Štai dvasios su žmonėms visad suteikia:
 Nors nelaimingi esam, kenčiam mes,
 Tai nors vieni kitus raminam. Jis gi?
 Didybėje negal sau laimės rast,
 Nerasdams-gi nelaimėje ramybės,
 Jis kenčia ir privalo tvert ir tvert.

Kainas.

Ką šiandien nuo tavęs esmi girdejęs,

Kaip sapnas koks man rodėsi senei.

Ką aš matau ir ką jaučiu, netinka

Su tuo, ką nuolat nuo tėvų girdžiu.

Jie šneka apie medį, vaisių, žaltį;

Matau jų rojų: šviesus angelai

Prie vartų mus iš tolo neprileidžia;

Kaip dirbt sunku, senei jaučiu. Dairaus

Aplink pasaulėje, kur aš tik niekas,

O mintys auga manyje tokios,

Kad rodos viską štai apglėbtų.

Tarytum man vienam kęst reikia. Tėvs,

Su savo likimu greit apsisrato.

Nė motina senei neturi jau

Troškimo to, kurs ją teip smarkiai traukė

Prie pažinties, nors laukė prakeikims.

O brolis mano, Abelis — piemuos jis —

Iš kaiminės pirmadėlius tiktai

Aukauja tam, kuris įsakė žemei

Už kraviną vien darbą vaisių duot.

Sesuo gi Cilė, dienai da nišausus,

Jau giesmes gieda. Mylima Ada

Visai nepermano, nuo ko nerimstu,

Kas graužia širdį, eda smegenis.

Matau, kad mane dvasios tik supranta.

Su dvasioms reikia santaika daryt.

Liucipierius.

Kad butum tu prie jos neprisitaęs

Seniaus dar, tai nebučiau su tavim.

Pirma reikėj prieš tave buti žalčiu —

Dabar jau to nereikia.

Kainas.

A! tai tu

Prigundei motiną?

Liucipierius.

Jei aš ką gundau,

Tai teisybe tik. Melo nekenčiu.

Ar medis tas ne medis pažinimo?

Lyg ten šaly neaugo medis kits?
Ar aš draudžiau nuo jojo skinti?
Antgalo gi ne aš pasodinau
Tą uždraustąjį medį, kad viliotų
Nekaltą, gerą žmogų. Jus Dievais
Sutvėręs bučiau! Jug ir Jis iš rojaus
Išvijo jus dėlto tiktai, kad jus,
Nuo medžio gyvasties pabandę vaisių,
Netaptumet tokiais, kaip Jis. Ar gi
Ne teip Jis sakė?

Kainas.

Teip. Tarp griausmo, sako,

Tie žodžiai buvo apreikšti.

Liucipierius.

Tai kas

Jus priešius: ar tasai, kuris suėdė
Gyvenimą, palikęs mirtį jum-
Ar tas, kuris norėjo nemirystę,
Galybę, pažinimą, džiaugsmą duot?

Kainas.

Geriaus reikėj visai nesikint tų vaisių,
Arba jau nuo abiejų medžių skint!

Liucipierius.

Jau vieno medžio vaisiaus paragavot,
Ir kito galit.

Kainas.

Kokiu gi budu?

Liucipierius.

Tik neklausyk tu Dievo, nesizemink!
Jug protas gal ant visko viešpataut,
Prieš viską drąsiai eit, o nesizemint—
Neapmalšis, nepergals jo nieks,
Jis turi viešpatauti—teip sutvertas.

Kainas.

Bet motiną su tėvu gundei tu?

Liucipierius.

Ar aš? O dulce! Kam gi bučiau gundęs?

Kainas.

Jug juodu sakė man, kad tas žaltys
Tai velnias buvęs.

Liucipierius.

Kas gi sakė jiemsdviej?

Tai neteisybė! Tas dalyks neteip
Danguj įtrauktas į raštus. Jus Dievas
Teip bauriai nemeluos. Tai tik žmogus,
Kaip jį užpuola baime, gali savo
Kaltės nuverst ant mus. O aš sakau,
Žaltys tas buvo tikras ir sutvertas
Iš to pat molio, kaip ir žmonės. Tik
Už juosius protingesnis buvo: matė,
Kad pažinims prapuldyt laimę jų.
Ir tu tiki, kad bučiau pasivertęs
Į tokį menką sutvėrimą štai,
Kurs paskirtas mirčiai, supuvimui?

Kainas.

Žaltys tas vis gi velnias buvo?

Liucipierius.

Ne!

Žaltys tiktai pakurstė piktą dvasią
Jievos, o pats, sakau, tiktai žaltys,
Ne velnias buvo. Tu gali paklausti
Nors cherubinų—pasakys jie tau.
Kaip jus ir jus vaikų vaikai supusit,
Ir metų pereis tukstančiai, gal but,
Pasklidus pasakai tai apie rojų
Ir apie pirmus žmones, apie jų
Nus kaltimą, pasakys, kad tyčia
Į žaltį pasivertęs aš buvau.
Ir norint nekenčiu jo, kaip ir visko,
Kas nusizemina tiktai prieš Tą,
Kursai pasaulę visą tam sutvėrė,
Idant prieš jį nulenkų galvas. Mes
Vienok, kaip buvo, viską matėm, zinom
Ir gryną tiesą turim pasakyt:
Tėvai, paklausę žalčio, nusidėjo.
Ar aš, dvasia, juos bučiau gundęs? ką?
Sakyk, ar aš galėjau pavydėti
Žmonėms to menko, angšto rojaus, aš
Valdovs erdvų be galo ir be krašto?
Matau, dalykų tų nenumanai,
Nors vaisių medžio pažinties nuskynėt.

Kainas.

Vienok parodyt nieko negali,
Ko aš visai matyti nenorėčiau,
Prie ko netrauktų pažinties troškims
Ir ko protu apimti nepajiegčiau.

Liucipierius.

Ar drįstum susitikt su teisybe?

Kainas.

Aš nežinau. Gerai but pabandyti.

Liucipierius.

O mirčiai drįsi dyrstelt į akis?

Kainas.

Da nieks iš mus ikšiol mirties nematė.

Liucipierius.

Vienok turėsite ją pamatyti.

Kainas.

Su baime kalba apie mirtį tėvas,
Ir motina, išgirdus, ima verkt,
Ir Abelis akis į dangų kelia,
Nuleidus galvą Cilė meldžiasi,
Ada, tylėdama į mane žiuri.....

Liucipierius.

O tu?

Kainas.

Kaip kalba apie mirtį tą,
Kurios tikrai išvengt negalėsiu,
Tai rodos plyšta nuo minčių galva,
Krutinę degina liepsna, tarytum.
Ar gi negalima mirties apveikt?
Atsimenu, kaip da buvau aš mažas,
Man teko sykį imtis su levu.
Aš spusteliau netyčia jį, tai staugdams
Jis bėgo nuo manęs.

(Toliaus bus.)

J. Povilaitis	-10
J. Majanckas	-10
E. Teresevyczienė	-10
V. Marcinkevyczienė	-25
J. Marcinkeviczia	-25
M. Marcinkevycziutė	-05
G. Szalczuniene	-20
P. Skripka, New York	-25
Pittston, Pa.	
J. Smelstorius	-50
Plymouth, Pa.	
P. Mikolajus	\$1.00
Buvo	\$35,75
Sykiu	\$39,60
Kas nusiųsta p. Olszevskuii, kankintinių kom. kasieriui.	
Aukos mokslaeiviams.	
Pittston, Pa.	
J. Smelstorius	-25
Buvo	\$14,18
Sykiu	\$14,43
Kas nusųsta į „Auszros“ Dr. kasą.	

Naujos knygos.

Lietuvizkos ir anglizkos kalbų žodynas. Sutaisė Antanas Lalis. Pirma dalis: lietuviszkai—anglizzka. Chicago, Ill. 1903. 8-vo Puslapių 382.

Amerikoj gyvenantiems lietuviams buvo labai reikalingi vadovėliai išsimokinimo anglizkos kalbos, kuri yra neatbutina gyvenime. Atsakanczių vadovų arba tam tikrų knygų truko iki sziolei, iš kurių lietuviui butų galėję greičiaus ir lengvius pramokti anglizzkai. Szitas zodynas bus vienu pagelbininku pramokime anglizkos kalbos, nes jame yra išguldymas lietuviszkų žodžių į anglizzką kalbą. P. A. Lalis atliko didelį darbą ir naudingą, nepalyginamai geresnį už kun. Saurusaiczio zodynėlius.

Medega szitam zodynui yra panaudota iš zodynų Kursaziczio, Miežinio ir Juszkevycziaus (pirmosios dalies), teipgi žodžiai iš dabar vartojamos lietuviszkos literaturos kalbos.

Atsakymai.

Augustei Gediminienėi, iš Woodmere, Mich. Jusų raszta nepatilpa. Kuopos sąnarių pareiga yra d. b. būti virszininkus, idant jie laiku nusiųstų į centr. kasą pinigų. (Pažiūrėkite į konstituciją S. L. A. Skirnyš IV. § 4.) Raszymas į laikraszczius nepataisys to žmogaus. Tegul kuopa į jo vietą išrenka isztikimesų ir prižiuri, kad neuzvilktų prisiuntimo pinigų. Dabar jūs 48 kuopa suspenduota, nors užsimo keįjusi \$4.00.

J. Zo., Brooklyn, N. Y. Laikraszcziams netinka užsiimtiasabiszkais kitų reikalais, dar gi tikėjimiskais. Tamista kalti ni kunigą už davimą ypatingo „iszriszimo“, kuris kitiems negali rupėt. Mume rodosi geriaus iszpriezasties iszpažinties neįieszkot prie kunigų priekabių, neraszinėt į laikraszczius. Kunigų jau tokia dogma baust nusidėjęlius.

I. Z. New York. Jeigu dėl pažiūrų nesutinka „burdingie riari“ su szejmininku, tai tiejie gal sav kitur susirast vietą gyvenimui ir nesipykti. Ne laikraszczių pareiga raszyti apie asabiszkus nesutikimus, nežiurint aut partijiszkumo, nė vienų ar kitų kaltybės.

J. L. Stomerville, Pa. Apie Susivien. Rymo Katalikų nėra reikalo rupintis nė raszyti. Jo gyvastis remiasi ant kasos, kuri isz \$3,458.56 tik pinigais, nustumo ant \$1,700.00. S. L. A. be cento likęs, eziądien turi kasoje per \$3,000 gryno pinigų. Koku būdu jie savo kasą nori papildyti, tai jų reikalas.

Isz visur.

Anglijoj tapo izleisti nauji įstatymai dėl girtuoklių, kur vyruai arba mot. rizkei papratas girtauti, blaivusi gal reikalauti persiskyrimo. Policija turės tiesą girtuoklius visur

aresztavoti, nors jie ir nekels ermyderio. Girtuokliai ant 3 metų bus užraszyti į „juoda knygą“ ir susekti, kad girtauja, nors savo namuose, bus nu baudžiami kalėjimu, o karciamninkai jiems duodanti svaiginanczius gėrymus nupaušti bus nuo \$50 iki 100.

Austrijos, Szveicarijos ir Vokietijos vokiecziai su pritarimu valdžių nuo naujų metų įvedė vienodą raszymo budą mokyklose ir visuose urėduose. — Iki sziol kiekvienoje szalyje raszė kiteip, vartojo daug svetimų žodžių.

Costa Rica, Vidurinėje Amerikoje, buvo žemės drebėjimas, kuris bus paėjęs nuo ugnekalnio Irazu.

Meksikoje, mieste Mazatlan, daktarai susekė juodąjį marą. Gyventojai isz baimės viską apleidę bėga isz miesto. Valdžia iszleido asztrius įstatymus ir daboklius, kurie peržiuri kiekvieną namą, idant gyventojai užsilaikytų kuomiczysciausiai, kad neiszsiplatintų maras.

Egipte, Carthage, surado dvi murmulo stovyklas: kunigo ir kunigės, kurie gyveno 400 metų pirm Kristaus.

Ugandoje, vidurinėje Aprikoje, tenbuviai pasigavo belgiską ekspediciją ir visus suvalgė.

Kinuose, provincijose KanSu ir Sen-Si, yra 10,000 mai-sztininkų, kurie nesibijo nė kariaunos. Jie nori baltuosius velnius, krikszczionis, isz savo szalies iszguiti.

Į kaimą Verchotogulnevo, Maskolijoje, atvažiavo du kariszki urėdininkai isztirt, ar teisybė, jog tame kaime raudasi darytojai netikrų pinigų. Atvažiavo jie puikioj karietoj su ketvertu arklių, pasirėdę į

mandieras su kryžiais ir medaliais. Jie darė krata pas visus gyventojus, ir kur tik rado negerus pinigus, paėmė sav, o keletą žmonių nuziurėtų suaresztavojo ir nusiuntė į kalėjimą. Tik sanvaitei praėjus policija dasizinojo, jog tai apgavikai buvo, kuriuos jau seniai gaudė. Vagys pririnko 10,000 rublių.

Maniloje, amerikoni nusedyjo „Libertos“ redaktorių ant \$2,000 baudos ir 6 mėnesių sunkaus kalėjimo už teisingą apraszymą generolo Bell.

Lisabone, Portugalijoje, sustraikavo daugelis zokoninkų, kuriems vyskupas vietoje 4 valgių ant pietų, paskyrė tik 3. Straikieriai pametė kliosztorius ir apsigyveno pas mielaszirdingus žmones, iki vyskupas sugrąžins jiems atimtą valgi.

Pilipinuose labai keroja propaganda tautiszkos bažnyczios. Vadu jos yra iszkeiktasis kun. Aglipay. Jo szalininkai kas diena dauginasi ir varo agitaciją, kad atimti visas bažnyczias isz globos Manilos arcivyskupo, kuris jomis valdo, o nė cento nedavęs ant jų patatymo. Arcivyskupas kreipėsi pas gubernatorių praszydamas pagelbos, bet tas atsakė, kad į tikėjimo reikalus kisztis neturi tiesos.

Austrijoje, nuo daugumo sniego atsirado dideli pavandens. Upės isz savų vagų iszsiliejo ir daugelį iszkadų padarė. Apie 20 žmonių prigėrė. Pas Jarkasi 9 vaikai ant ledo cziuzinėjo, visi įlužo ir prigėrė.

Vengrijoj, Ochaba valszcziuje, sodietis J. Serezan užmusė rumunų kunigą M. Broschauą, kuris prisikalbino jo seserį už gaspadinę.

Fėrai.

Lietuviszkos parapijos Pėnelės Szv. Auszros Vartų, prasidės utarninke 20 sausio 1903 o pasibaigs subatos vakare. Ketverge, pėtnyczioj ir subatų bus szokiai, szokių vakarais įėjimui į salę tikietas 25c. Fėrai prasidės nuo 6 val. kas vakars, salėje Berret'o, Wana-mie, Pa. *Komitetas.*

Susirinkimai.

Pittsburg, Pa., Susiv. L. A. 40 kuopa turės savo susirinkimą 18 sausio 1903, 7 val. vakare, svetainėje Webers Hall, 27-tos ir Sarah gatvės, S. S. Pittsburg, Pa., ant kurio užpraszm kaip sąnariš teip ir naujus paskirtam laike ateiti ir prisiraszyti. *Komitetas.*

Dainos! Dainos!

Lietuviszkoms Dainininkų Draugystėms ir abelnai visiems dainininkams iki sziol truko dainų su natoms. Dabar toji stoka yra, pasidaravus p. L. Ereminui, pripildyta, ir kiekvienas gali isz szitų dainų sudėt ant 4 balsų pasinaudoti. 31 daina yra maiszytiems balsams (tai yra vyriszkiems ir moteri zkiems) o 36 vien vyriszkiems balsams. Viso 67. Knyga atspaudinta labai gražiai ir raudonsi apdaryta, su prisiuntimu kasztuoja tiktai \$1.00. Gaunama „Vienybės“ iszleistuveje.

Naujas Žodynas.

Žodynas Lietuviszkos ir angliszkos kalbų. Sutais Antanas Lalis. Yra tai pirmoji dalis lietuvizkai-anglisko žodyno. (Antroji dalis angliskai-lietuviszka yra spaudoje) Yra tai didžiausias ir geriausias žodynas isz visų lyg sziol iszleistų lietuvizkai-angliskų žodynų. Rasite jame visus lietuvizkus žodžius iszguldytus angliszkoje kalboje ir kiekvienas žodis yra paženklintas kursivoms litaroms prie kokio jis gramatikos skyriaus priguli. Dabar jau nebus vargo izsimekinti gerai angliszka kalbėti. Knyga turi formatą Geografijos. Kietuose, grazaus melyno audimo apdaruose, ant nugaros iszspastas sidabrinėmis litaromis jos titulas. Preke \$3.00 Gaunama „Vienybės“ iszleistuveje.

Lietuvninku

M. ROSENBAUMI

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

Zmijeczniķ'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei ver-
tę tavo pinigų ir palengvinimą ant:
Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausmą kaulų,
Skausmą sprando,
Ir Traukulio

Tai nuelkie in sztorą, pas savo tautietį ir pareika
lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptie-
koje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Paleng-
vins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:
Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.
Gerk EGIUTERRO No 1. prigelbės koźname
karte. Duodu paranką iszgydymo drungio, prie-
puolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie toslos kę Aptiekorius Groblevskis
saularo. Yra tai sudirbtas isz visokių angalių ir
szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27, (kaip
tai sako syk po 27) ant svieto gerenės Trajankos
neiszranda

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl ko-
no žinomas, yra vienas garsingiausių Aptieko-
riūm tarp mūsų tautos cizonai Amerikoje. Tel-
po-gi yra dėl koźno žinoma, jog vienas g. ras ap-
tekorius žino ir zenkita daugiau kaip 10 daktarų,
nežine pagalboj suisgusios žmonijos. Dėlto-
gi jeigu kada jus Dievas teiktusi delipretēt kokia
liga, tai tuojaus nusiduožite ant rodos pas jį!

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

HOTELIS

K. Strzeleckio.

276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno,
skanaus aluczio, puikiai kvepianczių
Cigarų, ir reikale suteikia draugišką
rodą. Jeigu nori linksmai laiką pra-
leist ir iszgirst skambinant apt forte-
pijano puikias melodijas, tai tik užeik

pas K. Strzelecki.

Didele krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavyo gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut, tegul atsilanko
pas Joną Žukaucką
Plymouth, Pa.

Naujos knygos.

Čekabalių Dainos, Surinko Dr. J. Basanavicziaus. Dviejos knygose, kiekviena 75c.
Lietuviszkos pasakos apie sutverimą pasaulės, Dievą, velnią, aitvarus, kaukus nykštukus, raganos, vilkalokus, deives. milzinus, smakus ir t. t. surinko Dr. J. Basanavicziaus. - - - 1.50
Viena d'ena be melo - 25c.
Vanagai ir toksai sapnas - 5c.
Izdų salą - 1.00
Darbininkų Balsas No. 5 - 15c.
Lietuviszka krestomatija - 50c.
Gegužinė szventė Lietuvoje 1902 5c.
Palangos Juzė - 25c.
Svieto pabaiga - 10c.
Lietuviszkos kalbos gramatika 40c.
Lietuviai Amerikoje - 1.00
Kaip sutaisytas žmogaus kunas 30c.
Vienas isz mūsų tur apsivesti 10c.
Velnias spąstuose - 10c.
Gyvenimo vaizdeliai - 15c.
Krilovo pasakos - 35c.
Graži dainų knygele - 15c.
Spėka ir Medega - 1.50
Kur mūsų iszganymas - 25c.
Naujas kalendorius 1903 m. 25c.
„Darbininkų Balsas“ num. 6 15c.
Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkui 15c.
Kaip prancuzai už laisvę kariavo 25c.

Buk Lietuvys!

Ir reikalauk nuo salioninko lie-
tuviszką Cigarą. Mes turime visokio
skyriaus — brangių ir pigių ir
siuncziam į visą Ameriką su Union
lietuviių darbo lebelių — po aplin-
kines lietuviių mus agentai vien tau-
tiecziai.

W. Bigelis 8846 Exchange Ave.
So. Chicago, Ill.
Jurgis Orininkaitis, 212 First st.
Elizabeth, N. J.
Klemencas Senkus 38 James st.
Waterbury, Conn.
Pas tuos vyrus ir galima užsteliuoti
net per laiszkus mus cigarai.
Naujokas & Co. 334 E. 55 st.
New York, N. Y.

Adomas Mickevyczia.

Nauja knygutė su Mickey
czios paveikslu (40 pusl. skai-
tymo). Mickevyczia buvo di-
dis poetas ir apgynėjas pris-
paustųjų žmonių ir tautų. Pa-
žinti jo gyvenimą, darbus ir
rasztus — pridera kiekvienam
lietuviiui. Kasztuoja 15 centų.

M. SCHEINFELD, pirmo skyriaus pardavėjas CIGARU, PAPIROSU ir TABAKO,

Pypkių, Briezukų ir loszimui Kortų.
Galiu susikalbėt lietuviszkai, len-
kiszka ir rusiszka. Paeinu isz Kel-
mės miesto

S. W. Cor. 16 ir Ridge Ave.,
i: 816 South str.
PHILADELPHIA, PA.

Lietuviszka karczema B. Ramanauckol 938 S. 2-nd st. Philadelphia, Pa.

Užlaikau geriausius gerimus szemia
mieste todėl vientaucziai ne pamirz-
kit atsilankyti o visados busite už-
ganėdinti.

Ar esi nevalnikas dieglio ir skaudėjimo?

Jeigu teip Dr. Glenn's Pease in
the Family pavalnits labai greitai.
Jei tapsi pavalnitas nepamirszk
vartojima szitu gyduoliu.

Prepared by M. Bevan Plymouth,
Pa. For sale by M. J. Mras, Stew-
ard Swingle and John Zukoski mer-
chants.

Ar jau turi Nauja geografiszka Kalendoriu?

Indek in gromatą
už 25 ct. stampu ir
siusk in „Vienybes“
redakcija, tai gausi.

Anyone sending a sketch and description may
quickly ascertain our opinion free whether an
invention is probably patentable. Communica-
tions strictly confidential. Handbook on Patents
sent free. Oldest agency for securing patents.
Patents taken through Munn & Co. receive
special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest cir-
culation of any scientific journal. Terms, \$3 a
year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

TO CONSUMPTIVES.

The undersigned having been restored to health
by simple means, after suffering for several years
with a severe lung affection, and that dread
disease Consumption, is anxious to make known
to his fellow sufferers the means of cure. To
those who desire it, he will cheerfully send (free
of charge) a copy of the prescription used, which
they will find a sure cure for Consumption,
Asthma, Catarrh, Bronchitis and all throat and
lung Maladies. He hopes all sufferers will try
his remedy, as it is invaluable. Those desiring
the prescription, which will cost them nothing,
and may prove a blessing, will please address,
Rev. EDWARD A. WILSON, Brooklyn, New York.

Kur mūsų iszganymas?

Kas geidžia pažinti savo tau-
tos reikalus — teperskaito szitą
knygą (118 pus.); kasztuoja
25 centus.

Didelis iszpardavimas!

dabar eina Boston czeverykų sztorė,
dabar iszparduodam czebatūs, czeve-
rykus szliperius ir t. t.

Viskas turi but iszparduota iki
1-mo Apriliaus. Neuzmirszkit vietą:

Boston Shoe Store
63 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiemiau agentyste an labaigerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigų į Lietuvą ir į kitus kraštus pasiulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (farniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, dęgtiną ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszozius nepaniokytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
633 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj szejmynoj dėl greito paraskalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popierini um baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztorininkų visdos reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorininką mano Trajankos, tai prisiusk money order aut 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszioms ligoms, ka la Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszins liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1 00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets Gumbo-Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigydę isz ilgos sirgimo Reumatizmu. Užtikcinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizmą vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Priiusk Money Order aut 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adrisuok:

L. M. KAZUNAS, aptiiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

ADRESAI
Susivienyjimo L. A. virsz.

Prez. — M. Valentinavyczia,
1917 N. Main str., Scranton, Pa.
Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.
Sekretorius — T. Astramskas,
1229 S. 2nd. st. Philadelphia, Pa.
Kasierius — T. Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.

J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave.
Kasos { Pittston, Pa.
globėjai { K. Unika, 943 S. 2nd. str.
Philadelphia, Pa.

Uzveisdotoju knygyno—V. Daukszys,
1224 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS

asskuravojimo NAMŲ ir visoktų
DAIGTŲ už ugnies

Geo. G. WILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Lietuviu užėiga,
pas S. Arbaczaucką,

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriausia lietuviams užėiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podrangei laikau užkandzius ant stalo per visą dieną. Telpgi parduodu laivakortes ant geriausių laivų ir už pigiausią prekę. Siuncziu pinigų į visas svieto dalis Lietuviui, atkeilavę isz kitų miestų, ras pas mane szirdingą priėmimą.

Lietuviu užėiga.

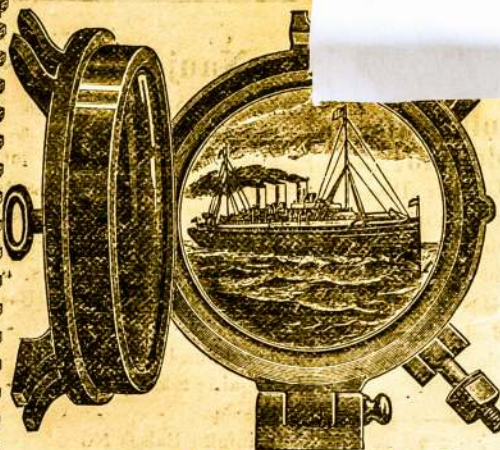
Geriause užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale
Petras Lipavyczia.
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

SPAU
„VIENYBĖS“

Spausdinasi visokios klaparsinimai, tikietai, bilos, g...
Darbas atliekamas yra gre...

PARDUODA
Ant visų geriausių...

...
į visas svieto dalis greitai ir pigel. Norinti kad pinigai siuncziami į tėvynę neprazutų ir kuogreicziausiai nu-eity, tegul kreipiassi po sziuom antraszu:

J. J. Pauksztis & Co.,
224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszi guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriause praktikę ir dėl to galiu wisą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

